

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lag om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om verkställighet av reformen av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik. Enligt den lösning om de helt EU-finansierade stöden som jordbruksministrarna inom Europeiska unionen överenskom om 2003 upprättas ett nytt system för direkta stöd, där den viktigaste komponenten utgörs av ett system med samlat gårdsstöd. Huvudlinjen för reformen är att frikoppla stöden från produktionen. Genom denna lösning kan största delen av stöden för åkergrödor och djur frikopplas från produktionen och överförs till det nya systemet med samlat gårdsstöd. En del av stöden kan förbli emellertid fortsättningsvis bundna till produktionen.

En förordning från Europeiska gemenskapernas råd om reformens huvuddrag har god-

känts 2003 och kommissionens viktigaste förordningar med anledning av reformen våren 2004. Lagförslaget har till syfte att reglera sådana frågor, som i rådets och kommissionens förordningar överlåtits på medlemsländerna att besluta om och som kräver bestämmelser på lagnivå. Sådana bestämmelser är bland andra valet av den stödmodell som skall tillämpas vid administrationen av gårdsstödet, året när systemet införs samt delvis också vilka stöd som fortsättningsvis skall vara bundna till produktionen. Dessutom upptar lagförslaget ett bemyndigande för statsrådet att utfärda närmare bestämmelser om ett antal detaljer.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Inledning	4
2. Nuläge	5
2.1. Lagstiftning inom Europeiska gemenskapen.....	5
2.2. Lagstiftning på det nationella planet	6
2.3. Lagstiftning i några andra länder	6
Sverige	6
Danmark	7
Tyskland	7
2.4. Bedömning av nuläget.....	7
3. Målsättning och de viktigaste förslagen	7
3.1. Målen och hur de skall nås.....	7
3.2. De viktigaste förslagen	7
Tillämpningsområde	7
Frågor som avgörs på det nationella planet	8
Valet av modell för gårdsstöd	8
Regionindelning	9
Året för systemets införande	9
Blandmodellens struktur	9
Definition av jordbrukare	10
Stödrättigheter och trädningsskyldigheter.....	10
Specialstödrättigheter	11
10-månadersregeln	11
Stödrättigheter som beviljas ur den nationella reserven	11
Överföring av stödrättigheter	12
Generationsväxlingar.....	13
Minskade stödrättigheter.....	14
Tvärvillkor	14
Administrationn av stödrättighetsregistret.....	15
Jordbruksrådgivning	15
4. Propositionens konsekvenser.....	15
4.1. Ekonomiska konsekvenser.....	15
Konsekvenser för statsekonomi	15
Direkta stöd som betalas för produktionen 2006.....	15
Grunderna för en bedömning av konsekvenserna för olika produktionsinriktningar	16
Konsekvenserna i fråga om produktionsinriktningen och den enskilda gårdsbruksenheten	17
4.2. Konsekvenser för förvaltningen och olika personalgruppers ställning.....	17
4.3. Miljökonsekvenser.....	18
4.4. Samhälleliga konsekvenser och inverkan på områdesutvecklingen.....	18
5. Beredningen av propositionen.....	18

5.1. Beredningsskeden	18
5.2. Remissyttranden och beaktandet av dem	18
DETALJMOTIVERING.....	20
1. Lagförslag	20
1 kap. Allmänna bestämmelser.....	20
2 kap. Verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd.....	20
3 kap. Stödrättigheter och trädesrättigheter.....	23
4 kap. Stödrättighetsregister.....	26
5 kap. Särskilda bestämmelser.....	27
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	28
3. Ikraftträdande	28
4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	28
BILAGA.....	29
LAGFÖRSLAG	29
om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd	29

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Målen för Europeiska gemenskapens (EG) jordbrukspolitik har definierats i fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen. Målen är att höja produktiviteten inom jordbruket, tillförsäkra jordbruksbefolkningen en skälig levnadsstandard, stabilisera marknaden, trygga försörjningen samt tillförsäkra konsumenterna tillgång till varor till skäliga priser.

Europeiska gemenskapen har fått uteslutanterätt att driva gemenskapens jordbrukspolitik i syfte att uppnå dessa mål. Medlemsländerna kan inte iaktta någon nationell jordbrukspolitik eller utfärda nationella bestämmelser i ärenden som regleras på gemenskapsnivå. Den gemensamma jordbrukspolitiken regleras i huvudsak genom förordningar, men även genom direktiv och beslut. Förordningarna och besluten är som sådana av bindande karaktär och skall genast tillämpas i Finland utan separata beslut om verkställandet. En del av förordningarna innehåller dock bestämmelser som kräver ytterligare reglering även på det nationella planet, exempelvis bestämmelser om behöriga nationella myndigheter samt vissa andra föreskrifter som gäller verkställandet. I den nationella lagstiftningen kan intas kompletterande bestämmelser för det fall att EG-bestämmelserna nämner endast minimikraven i något ärende.

Ett avgörande om reformeringen av EG:s gemensamma jordbrukspolitik träffades 26.6.2003 när rådet med kvalificerad majoritet godkände en kompromiss om huvuddragen i reformen. Ett centralt element i reformen är det nya system för direkta stöd som nu skall upprättas. I de direkta stöden ingår bl.a. det nya, från produktionen helt frikopplade gårdsstödet som inkluderar merparten av alla helt EU-finansierade stöd. Medlemsstaterna har rätt att hålla kvar en del av stöden som bundna till produktionen.

Reformen innehåller många angelägna målsättningar. Jordbruket skall enligt målen vara konkurrenskraftigt på såväl den inre som den yttre marknaden. Dessutom skall medlemsländerna verka för att höja livsmedelssäkerheten och -kvaliteten samt främja

djurskyddet och miljövänliga produktionsmetoder. Jordbrukarna skall ha en tillfredsställande levnadsstandard och säkra inkomster. Den gemensamma jordbrukspolitiken skall vara förenad med miljömålen och vården av naturresurserna i anslutning till utvecklingen av landsbygden. Politiken skall också bli enklare med delat ansvar mellan kommissionen och medlemsstaterna. Jordbrukarna skall kunna få en skälig betalning för den speciella service som konsumenten förväntar sig av dem. Dessutom skall befolkningen på landsbygden beredas alternativa utkomstmöjligheter samt regionerna tryggade utvecklingsbetingelser.

Gårdsstödet är till sin karaktär ett helt nytt system inom kategorin stöd enligt EG:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP-stöd). Alternativen för att införa det nya systemet innebär olika för- och nackdelar i fråga om bl.a. produktionsbetingelserna och inkomstfördelningen mellan olika produktionsinriktningar och enskilda gårdsbruksheter. Varje medlemsland kan emellertid fortsättningsvis hålla kvar en del av stöden som bundna till produktionen. Genom detta arrangemang är det möjligt att sporra gårdarna till att fortsättningsvis producera inom sådana produktionsinriktningar, där en fullständig hävning av kopplingen mellan stöd och produktion upplevs som problematiskt. Vikten av att hålla kvar detta alternativ har poängterats i synnerhet i Finland, där produktionskostnaderna ligger på en hög nivå på grund av naturförhållandena. Reformen medför att produktionen blir mera marknadsorienterad och förväntas minska överproduktionen på gemenskapsnivå.

Bestämmelser om gårdsstödssystemet ingår i de gemensamma bestämmelserna för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och vissa stödssystem för jordbrukare samt i III avdelningen i rådets förordning (EG) nr 1782/2003, nedan *förordningen om gårdsstöd*, om ändring av förordningarna (EEG) nr 2019/93, (EG) nr 1452/2001, (EG) nr 1453/2001, (EG) nr 1454/2001, (EG) nr 1868/94, (EG) nr 1251/1999, (EG) nr 1254/1999, (EG) nr 1673/2000, (EEG) nr 2358/71 och (EG) nr 2529/2001 och i kommissionens förordningar

med kompletteringar till nämnda förordning.

Förordningen om gårdsstöd gavs 29.9.2003 och den preciserar grunderna för att fastställa de stödrättigheter som bildar en del av systemet med samlat gårdsstöd. Denna förordning gäller och skall tillämpas som sådan i Finland enligt lagen om godkännande av vissa bestämmelser i fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (1540/1994). Reformen överlät på medlemsländerna att bestämma i flera olika frågor, bl.a. att välja den stödmodell som tillämpas vid administrationen av gårdsstödet, bestämma vilket år systemet införs samt inom vissa gränser vilken del av tidigare stöd som fortsättningsvis skall bindas till produktionen. Medlemsländerna kan genomföra gårdsstödet enligt tre olika huvudalternativ, dvs. som gårdsspecifika stöd räknade på basis av den produktion som berättigade till EU-inkomststöd under referensåren 2000—2002, som regionala, enhetliga stöd eller som en kombination av de två föregående basmodellerna, där gårdsstödet kompletteras med tilläggsdelar som bestäms per gård.

Verkställigheten på det nationella planet har beretts i samråd med producentorganisationerna MTK och SLC och har behandlats vid stödförhandlingarna.

Statens och producentorganisationernas förhandlare kunde enas om de viktigaste linjedragningarna i systemet med samlat gårdsstöd 26.5.2004. Parterna överenskom om linjedragningarna för gårdsmodellen utifrån antagandet att Europeiska gemenskapernas kommission godkänner ett nationellt tillägg till kompensationsbidraget i den form Finland lagt fram. Parterna avtalade om att linjedragningarna för modellen med samlat gårdsstöd tas till ny översyn om behandlingen i kommissionen resulterar i väsentliga ändringar av tilläggsdelens utformning eller innehåll.

På grundval av statens och producentorganisationernas förhandlingar fattade statsrådet 10.6.2004 ett principbeslut om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd och reformen av Europeiska gemenskapernas jordbrukspolitik i Finland. Statsministern lämnade 16.6.2004 en upplysning till riksdagen om genomförandet av reformen.

Beredningen på detaljplanet av reformen har fortsatt sedan beslutet om riktlinjerna fat-

tades våren 2004. Jord- och skogsbruksminister Korkeaojas och kommissarie Fischlers förhandlingar ledde till en överenskommelse om den nationella tilläggsdelen till kompensationsbidraget 10.11.2004. Det uppnådda förhandlingsresultatet var till sitt innehåll olik det resultat som låg till grund för vårens riktlinjer för gårdsstöd. Den nya nationella tilläggsdelen till kompensationsbidraget och dess verkningar i fråga om de riktlinjer som stakades ut på våren 2004 har därför beaktats i beredningen av modellen med samlat gårdsstöd. Dessutom har beredningen omfattat beslutsförslag i andra frågor där avgörandet får träffas på nationell nivå.

1.3.2005 kunde statens och producentorganisationernas förhandlare träffa en överenskommelse om blandmodellens struktur och detaljerna i anslutning till den. Regeringens proposition är uppgjord utifrån resultatet från förhandlingarna.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning inom Europeiska gemenskapen

Europeiska gemenskapen har getts uteslutanderätt att driva igenom målsättningarna för gemenskapens jordbrukspolitik. Europeiska gemenskapens förordningar är som sådana bindande för Finland. En del av förordningarna innehåller dock bestämmelser som kräver ytterligare reglering på nationell nivå. Förordningen om gårdsstöd samt kommissionens förordningar med anledning av systemet med gårdsstöd är sådana förordningar som kräver nationell reglering. Genom nationell lagstiftning är det dessutom möjligt att meddela kompletterande bestämmelser i sådana frågor, där EU-författningarna endast nämner minimikraven.

Förordningen om gårdsstöd innehåller gemensamma bestämmelser för systemen med direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken, såsom ett integrerat system för administration och kontroll, ett system för rådgivning, stödrättigheter och införandet av ett system med samlat gårdsstöd i allmänhet.

En förutsättning för att erhålla direktstöd är att tvärvillkoren iakttas. Närmare föreskrifter för tillämpningen av de tvärvillkor, den modulering och det integrerade administrations-

och kontrollsystem som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare ingår förutom i nämnda förordning om gårdsstöd i kommissionens förordning (EG) 796/2004, nedan *kommissionens förordning I*.

Närmare föreskrifter med mera detaljerade bestämmelser ingår i kommissionens förordning (EG) nr 795/2004 om tillämpningsföreskrifter för det system med samlat gårdsstöd som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare, nedan *kommissionens förordning II*.

2.2. Lagstiftning på det nationella planet

I syfte att uppfylla Europeiska gemenskapens krav på beslut om verkställigheten samt för att meddela bestämmelser för uppföljningen och kontrollen stiftades i Finland en lag om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994), som gavs den 8 december 1994. Lagens bestämmelser om sekretess har senare reviderats och lagen ändrats så, att när det är fråga om övervakningen av produktion och produkter samt upprätthållandet av register har jord- och skogsbruksministeriet fått bemyndigande att överföra ärenden som omfattas av ministeriets behörighet även på privaträttsliga sammanslutningar inom jordbruksbranschen. Bestämmelserna om inspektionsrätt har samtidigt justerats och lagens stadganden om bemyndigande preciserats så, att de motsvarar grundlagens krav på tydlig avgränsning.

Enligt bestämmelsen om lagens tillämpningsområde tillämpas den vid verkställigheten av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik till de delar det inte föreskrivs eller bestäms särskilt därom i Europeiska gemenskapens rättsakter. I lagens 2 § sägs att den allmänna verkställigheten av lagen ankommer på jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet är även den behöriga myndigheten i medlemsstaten som avses i Europeiska gemenskapens

rättsakter om Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik. Ministeriet har dessutom till uppgift att leda och övervaka iakttagandet av rättsakterna om Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik.

I lagens 11 § bestäms att jord- och skogsbruksministeriet genom förordning kan utfärda närmare bestämmelser om förfarandet vid ansökande, beviljande och betalning när det gäller kvoter, stöd, bidrag och ersättningar samt om förutsättningarna för betalning och andra omständigheter av motsvarande art liksom om vissa tekniska detaljer och övervakning av teknisk natur som ansluter sig till skötseln av dem. Genom förordning av ministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas även om jordbruks- och trädgårdsprodukter, djur, foderfabrikat och livsmedel samt om övervakningen av dem. Paragrafen tar ytterligare upp en noggrannare precisering av vilka områden de närmare bestämmelserna kan gälla. Dessutom kan genom förordning av ministeriet vid behov utfärdas närmare bestämmelser än i lagen om omständigheter som enligt Europeiska gemenskapens bestämmelser ankommer på medlemsstaterna att bestämma om. Enligt motiveringen till regeringens proposition avses med dessa omständigheter i främsta rummet ärenden av teknisk natur, som för innehålllets vidkommande ankommer på ministeriet att bestämma genom förordning.

2.3. Lagstiftning i några andra länder

Sverige

Sverige har en lag från 1994 om EG:s förordningar om jordbruksprodukter (1994:1710). I lagen bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att i fråga om EG:s förordningar om jordbruksprodukter meddela kompletterande föreskrifter till förordningarna och föreskrifter om verkställigheten av förordningarna.

Förordningen om EG:s direktstöd för jordbrukare, m.m. (2004:760) har trätt i kraft den 1 januari 2005. Dessutom har jordbruksverket meddelat bestämmelser om gårdsstödet. Förordningen och bestämmelserna upptar regler för bl.a. ansökningsförfarandet samt för tillsyn och kontroll.

Sverige har valt en blandmodell och systemet har införts från ingången av 2005.

Danmark

I Danmark stiftades våren 2004 en lag om administration av Europeiska gemenskapens förordningar om marknadsordningar för lantbruksprodukter m.m. (Bemyndigelsesloven, 297/2004) och denna lag bemyndigar danska jordbruksverket att utfärda de förordningar och meddela de föreskrifter som behövs för verkställigheten av Europeiska gemenskapens förordningar.

Med stöd av ovan nämnda lag utfärdades en förordning om direkta stöd till lantbrukare enligt systemet med inkomststöd till gårdarna (821/2004). Förordningen, som trädde i kraft sommaren 2004, innehåller detaljerade bestämmelser för bl.a. ansökan om stöd, beviljande och överföring av stödrättigheter samt tillsynen över stödsystemet.

Danmark har valt en blandmodell och ett dylikt system infördes från början av 2005. I Danmark har man hållit för att blandmodellen i jämförelse med andra stödmodeller medför minst problem när det gäller exempelvis frågor som vem som arrenderar eller äger en åker samt styrningen av stödrättigheterna. I Danmark upplevs dock stödrättigheternas tilläggsdelar fördelade på basis av en referensperiod som problematiska. Jordbrukarna lämnar in anhållan om att få sina stödrättigheter slutgiltigt fastställda våren 2005.

I Danmark skall den som ansöker om stöd ha åkern i sin besittning under perioden 15.1—15.11. Åtminstone under de första åren är perioden dock flexibel och den justeras särskilt för varje år.

Förordningen om gårdsstöd tillåter att nystartade jordbrukare beviljas stödrättigheter, men detta ämnar man inte utnyttja, eftersom det inte föreligger något direkt behov. Sådana nya jordbrukare som skulle förfoga över nya åkrar förekommer i praktiken inte i Danmark. Stödrättigheterna fördelas på hela arealen under det första året och om någon herefter startar som lantbrukare kan han förvärva åkern och stödrättigheterna på den fria marknaden.

Generationsväxlingarna medför inte problem inom det nya systemet, eftersom det i praktiken inte längre existerar något traditio-

nell familjejordbruk i Danmark. Gårdsbruksenheterna har under den senaste tiden vuxit i storlek och de som inlett jordbruksverksamhet är i regel helt nya i branschen.

Tyskland

Tyskland har sommaren 2004 utfärdat förordningar om verkställigheten av jordbruksreformen. Även Tyskland har gått in för blandmodellen och systemet infördes med början från ingången av 2005. Från och med 2010 övergår Tyskland under fyra år successivt till en modell, där stöden betalas som enhetliga stöd.

2.4. Bedömning av nuläget

I förordningen om gårdsstöd och kommissionens förordningar I och II förutsätts att medlemsländerna beslutar om vissa i ifrågasvarande förordningar närmare bestämda detaljer på det nationella planet och dessutom utfärdar närmare bestämmelser härom. I en del fall har inte medlemsländerna skyldighet att stifta nationella lagar, men de har fått rätt att vid behov kunna göra det.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Målen och hur de skall nås

Lagförslaget har till syfte är att stadga om sådana frågor som ankommer på medlemsstaterna att besluta om på lagstiftningsnivå. I den föreslagna lagen har dessutom intagits ett bemyndigande för statsrådet att meddela närmare bestämmelser om många detaljer. Målsättningen är att rådets och kommissionens förordningar skall kunna verkställas på det nationella planet på möjligast effektiva, flexibla och ändamålsenliga sätt med avseende på verksamheten.

3.2. De viktigaste förslagen

Tillämpningsområde

I propositionen föreslås att lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik skall förbli i

kraft, och att den skall tillämpas i främsta rummet på all verkställighet av jordbrukspolitiken. Lagförslaget är avsett att komplettera nämnda lag till behövliga delar, bland annat med bestämmelser om bemyndigande för statsrådet att utfärda förordningar samt med bestämmelser om stödrättighetsregistret. Till exempel bemyndigandet för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda förordningar samt bestämmelserna om tillsyn, rätt att få information samt inspektionsrätt skall emellertid fortsättningsvis huvudsakligen tillämpas enligt lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik. Samtliga allmänna bestämmelser om tillsyn och kontroll i nämnda lag skall förbli i kraft, men det föreslås att lagen kompletteras med ytterligare bestämmelser om tillsyn och kontroll i fråga om systemet med samlat gårdsstöd. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall i stadgandet som kompletterar kraven på att verksamheten iakttar artikel 4 i förordningen om gårdsstöd intas att tillsynen och kontrollen ankommer på TE-centralerna till den del det är fråga om tillsyn enligt naturvårdslagen (1096/1996) och jaktlagen (615/1993).

Frågor som avgörs på det nationella planet

I förordningen om gårdsstöd fick medlemsländerna möjlighet att inom ramen för förordningens bestämmelser besluta på det nationella planet om hur modellen för gårdsstödet skall utformas, tidpunkten för övergången till det nya systemet med samlat gårdsstöd, regionindelningen, vilka stöd som binds till produktionen samt om övriga detaljer som hör samman med stödmodellen.

Valet av modell för gårdsstöd

Medlemsländerna kan införa gårdsstödet enligt tre olika huvudsakliga förslag: som gårdsspecifikt stöd beräknat på basis av den produktion som under referensåren 2000—2002 berättigat till EU-inkomststöd, som ett regionalt, enhetligt stöd eller som en kombination av dessa två basmodeller, där det enhetliga stödet kompletteras med tilläggsbelopp fastställda per gårdsbruksenhet. Inom varje alternativ omfattar gårdsstödet inte stöd bundna till produktionen, eftersom deras be-

tydelse varierar beroende på produktionens inriktning och gårdsbruksenheterna.

I det gårdsspecifika stödet varierar stödrättighetens värde per hektar åkerareal på de olika gårdsbruksenheterna och grundar på den produktion under referensperioden 2000—2002 som berättigar till EU-inkomststöd samt den referenskvantitet mjölk gårdsbruksenheten uppvisar 31.3.2006. Det gårdsspecifika stödet som beräknats på basis av gårdsbruksenhetens produktion under referensperioden och gårdsbruksenhetens referenskvantitet mjölk 31.3.2006 fördelas på gårdsbruksenhetens stöddugliga skiften, varav följer att gårdsbruksenheterna kan ha olika stora stödrättigheter av ytterst varierande värde. Den gårdsspecifika modellen bibehåller tilldelningen av det tidigare CAP-stödet till gårdsbruksenheterna, men påverkas inte ifall produktionen läggs om. Problemet med ett gårdsspecifikt stöd ligger i att gårdsbruksenheternas produktionsinriktning och produktionsvolym kan ändra, men stödet betalas likväl enligt den tidigare produktionen. Administrativt är ett system med gårdsspecifika stöd omfattande att genomföra.

I modellen med enhetliga stöd är värdet per hektar åkermark detsamma överallt i landet eller inom en viss region, med andra ord betalas för alla stödberättigande åkrar samma stöd. Medlemslandet kan också besluta att stödet är av annan storlek per hektar med vallodling, permanent betesvall och något annat. Modellen med enhetliga stöd kan emellertid beroende på gårdsbruksenhetens struktur och produktion leda till att vissa gårdsbruksenheter tappar stöd, i synnerhet jämfört med sådana gårdsbruksenheter som har endast lite åkermark i förhållande till antalet djur. Däremot kunde en del gårdsbruksenheter få större CAP-stöd än för närvarande.

Blandmodellen innebär en kombination av gårdsstödet och det enhetliga stödet. I blandmodellen beräknas först en del som består av enhetligt stöd utifrån det totala antalet hektar som berättigar till stöd. Till det enhetliga stödet används inte hela kvoten för rationellt eller regionalt stöd fullt ut, utan en del lämnas utanför det enhetliga stödet. Denna mellanskillnad kan fördelas i form av tilläggsdelar på stödrättigheten till vissa jordbrukare, exempelvis till jordbrukare inom någon särskild produktionsinriktning.

Tilläggsdelarna styrs till sådana sektorer där minskningarna i stöden med beaktande av produktionsbundna och enhetliga stöd skulle få en avgörande betydelsen. Tilläggsdelarna kan bibehållas som konstanta eller successivt sjunkande belopp. De medel som årligen frigörs från dessa sjunkande tilläggsdelar skall fördelas på samtliga jordbrukare berättigade till enhetligt stöd i form av en förhöjning av det enhetliga stödet. Tilläggsdelarna skall emellertid inte vara bundna till produktionen, vilket leder till att en del av tilläggsdelarna på grund härav kanaliseras till sektorer utanför den ursprungliga produktionsinriktningen. Stödbeloppet som kanaliseras till sektorer utanför produktionsinriktningen blir allt större ju längre tid tilläggsdelarna är i användning. Redan i det skede tilläggsdelarna på tjuvbidragen, som huvudsakligen bygger på produktionsmängderna under referensperioden 2000—2002, fastställs kanaliseras en del till andra gårdsbruksenheter än de som producerar nötkött.

Uppfattningen är att gårdsspecifikt stöd enligt blandmodellen som en del av det övriga stödsystemet bäst motsvarar målsättningen, enligt vilken stödsystemet på det hela taget skall vara inriktat på olika regioner och olika produktionsriktningar på så jämlika grunder som möjligt. En annan målsättning är dessutom att jordbruksproduktionens volym och kvalitet skall motsvara efterfrågan och att produktionen fortsättningsvis skall förbli lönsam och upprätthålla odlarnas arbetsmotivation.

Det föreslås ytterligare att i lagförslaget skall intas en bestämmelse om att systemet med samlat gårdsstöd tillämpas i Finland utifrån blandmodellen.

Regionindelning

Enligt artikel 58 i förordningen om gårdsstöd kan medlemsstaterna besluta tillämpa systemet med samlat gårdsstöd på regional nivå, och regionerna skall fastställas enligt objektiva kriterier.

I propositionen föreslås att regionindelningen för Finlands del fastställs genom statsrådets förordning. Avsikten är att regionerna preciseras utgående från de nuvarande referensskördeområdena för jordbruksgrödor, som är A, B—C1 och C2—C4.

Året för systemets införande

Medlemsstaterna har fått rätt att välja vilket år systemet med samlat gårdsstöd införs. En medlemsstat hade haft möjlighet att införa systemet tidigast 2005 och det skall tas i bruk senast från ingången av 2007. Med avseende på de praktiska arrangemangen, den tid linjdragningarna krävde inför valet av en modell och samordningen av stöd som omfattas av olika stödsystem skulle året 2005 ha varit en alltför tidig tidpunkt. Det är dock inte ändamålsenligt att framskjuta starten till 2007.

I propositionen föreslås att systemet med samlat gårdsstöd skall tillämpas i Finland räknat från början av 2006.

Blandmodellens struktur

Den del av stödrättigheterna som omfattar enhetliga stöd preciseras i samband med ansökan om stödrättigheter 2006 för den jordbrukare, som har respektive åker i sin besittning vid tidpunkten då stödrättigheten fastställs. Enligt artikel 34 i förordningen om gårdsstöd skall en jordbrukare i regel ansöka om stöd inom systemet med samlat gårdsstöd under det första året systemet tillämpas. Ett undantag från denna regel utgör sådana fall av force majeure eller exceptionella omständigheter som framgår av artikel 40. Största delen av stödet betalas i form av ett enhetligt stöd. En gårdsspecifik tilläggsdel fastställs på basis av referensperioden 2000—2002 för gårdsbruksenheter som erhållit tjuv- och stutbidrag, jordbrukare som under referensperioden 2000 - 2002 erhållit stöd för stärkelsepotatis samt för jordbrukare som 31.3.2006 innehar en mjölkkvot som berättigar till mjölkbidrag. Dessutom kan en tilläggsdel fastställas för gårdsbruksenheter som är berättigade till en gårdsspecifik tilläggsdel ur den nationella reserven. Avsikten är att de gårdsspecifika tilläggsdelarna successivt sänks och efter övergångsperioden uppgår de helt i de regionala, enhetliga stöden. I fråga om enhetliga stöd särskiljs inte stödnivån för vallodling och permanent betesvall från stödnivån för arealstöd. Specialstödrättigheterna bildar en helt gårdsspecifik tilläggsdel och för deras vidkommande tillämpas samma successiva minskning som för övriga tilläggsdelar.

En del av stöden kan dessutom genom

medlemslandets beslut bibehållas som bundna till produktionen på det sätt som föreskrivs i artiklarna 66—68 och 70 i förordningen om gårdsstöd eller bindas till produktionen enligt artikel 69 i förordningen om gårdsstöd på det sätt som medlemslandet bestämmer. Medlemsländerna har enligt artikel 69 fått möjlighet att kvarhålla högst 10 % av det nationella taket för referensbeloppen att beviljas som särskilt extra stöd. I Finland har man planerat att sådant stöd skall kunna betalas för produktionen av nötkött samt vissa jordbruksgrödor. Användningen av ett extra stöd enligt artikel 69 i förordningen om gårdsstöd förutsätter kommissionens godkännande. Det föreslås att statsrådet fastställer genom förordning vilka stöd som enligt medlemsländernas val binds till produktionen. Avsikten är att största delen av tjurbidraget, 50 % av bidraget per tacka och dess tilläggsbidrag samt hela produktionsstödet för timotejfrö skall bindas till produktionen.

Definition av jordbrukare

Utgångspunkten och målsättningen för reformen har varit att stödrättigheterna alltid skall gälla så kallad aktiv jordbrukare. Principen omsätts i praktiken i det skede då systemet införs, eftersom stödrättigheter kan fastställas endast för sådana jordbrukare som ansöker om stödrättigheter under första året systemet tillämpas och som kan identifieras som stödberättigade enligt villkoren i förordningen om gårdsstöd. Till villkoren hör bland annat att sökanden bedriver jordbruksverksamhet.

Enligt definitionen i förordningen om gårdsstöd avses med jordbrukare en fysisk eller juridisk person eller en grupp av fysiska eller juridiska personer, oavsett gruppens eller dess medlemmars juridiska ställning enligt nationell lagstiftning, vars jordbruksföretag ligger inom gemenskapens territorium enligt artikel 299 i fördraget, och som bedriver jordbruksverksamhet. Även själva jordbruksföretaget och jordbruksverksamheten har definierats särskilt i förordningen. Medlemsstaten får besluta om den minsta storleken jordbruksmark som behövs för att en gård skall kunna ansöka om stödrättigheter. Den minsta storleken jordbruksmark får dock enligt artikel 12 i kommissionens förordning

II inte överstiga 0,3 hektar.

I propositionen föreslås att ifrågavarande minimiareal för jordbruksmark skall vara 0,3 hektar.

Stödrättigheter och trädningskyldigheter

Jordbrukarens stödrättigheter fastställs i det skede som systemet med samlat gårdsstöd införs. Antalet stödrättigheter för respektive jordbrukare bestäms på basis av hur stor stödberättigande areal jordbrukaren anmält i samband med stödansökan för 2006. Jordbrukaren behöver stödrättigheterna för att han årligen skall få ett gårds specifikt bestämt stöd för de skiften som han förfogar över. Enligt blandmodellen består en stödrättighet av ett enhetligt stöd och en gårdsspecifik tilläggsdel. Utöver de vanliga stödrättigheterna kan jordbrukaren beviljas specialstödrättigheter samt trädesrättigheter som inkluderar trädningskyldigheten.

I den vanliga stödrättigheten och trädesrättigheten kan ingå en rättighet, märkt med ett s.k. klistermärke, som berättigar jordbrukaren att få gårdsstöd enligt artikel 60 i förordningen om gårdsstöd för den areal som utnyttjats för odling av vissa trädgårdsväxter och annan potatis än potatis avsedd för produktion av potatisstärkelse. Största delen av de grönsaker och bär som odlas i Finland omfattas av denna rättighet, men dock inte så kallade permanenta växter som exempelvis fruktträd.

I främsta hand är de jordbrukare som odlat ifrågavarande växter under 2003 berättigade till gårdsstödet enligt artikel 60 i förordningen om gårdsstöd. Rättigheter som vid denna fördelning blir över skall fördelas inom ramen för den nationella kvoten till jordbrukare som utökat sin odlingsareal med ifrågavarande växter efter 2003.

Jordbrukaren skall i regel anhänga om att få stödrättigheterna fastställda under det första året då reformen införts. Stödrättighetens del som består av enhetligt stöd kan beviljas alla jordbrukare, som under det första året systemet tillämpas lämnar in ansökan för ett antal stödberättigande hektar. Med stödberättigande hektar avses all jordbruksmark inom gårdsbruksenheten som upptas av åker eller permanent betesmark, utom sådana arealer som är beväxta med permanenta grödor, är

skogbeväxta eller används för annat än jordbruksverksamhet. Stödrättigheten fastställs för den jordbrukare som förfogar över åkern det första året systemet med samlat gårdsstöd tillämpas. Användningen av stödrättigheterna är inte bunden till något visst skifte, utan jordbrukaren kan utnyttja sina stödrättigheter på hela den stödberättigande areal som han innehar under ifrågavarande år.

Enligt blandmodellen beräknas gårdsbrukshetenens trädesrättigheter på basis av jordbrukarens anmälan om mängden trädesduglig areal i stödansökan för 2006 och procenten trädningsskyldighet som gäller för regionen. Med trädesduglig areal avses åkermark, som uppfyller odlingskravet för 2003. För obligatorisk träda betalas jordbrukaren gårdsstöd. Trädesrättigheten har samma värde som delen regionalt, enhetligt stöd av en vanlig stödrättighet inom respektive stödområde. Användningen av detta stöd förutsätter trädning. Antalet hektar berättigande till trädesrättigheter som fastställs under det första året systemet tillämpas får avvika högst fem procent från antalet hektar i genomsnitt som lagts i träda under referensperioden 2000 – 2002. Om den tillåtna avvikelsen överskrider jämkas antalet hektar senast den 1 augusti det första året som systemet med samlat gårdsstöd tillämpas.

I förordningen om gårdsstöd och kommissionens förordningar föreskrivs att medlemsstaterna skall fastställa antalet stödberättigande hektar samt procenttalen för trädningsskyldigheten.

I propositionen föreslås att antalet stödberättigande hektar, övriga antal hektar som avses i rådets och kommissionens förordningar samt procenttalen för den regionala trädningsskyldigheten fastställs genom statsrådets förordning.

Specialstödrättigheter

I Finland kan specialstödrättigheter beviljas jordbrukare, som 31.3.2006 förfogar över en mjölkkvot, men inte över en areal som berättigar till gårdsstöd under det första året systemet med samlat gårdsstöd tillämpas eller om arealen är så liten att stödrättighetens värde överstiger 5000 euro per hektar. Specialstödrättigheter beviljas även gårdsbruksheten som under referensperioden erhållit

tjurbidrag och bidrag för stutar eller stöd för stärkelsepotatis, men som inte har en stödberättigande areal under reformens första tillämpningsår eller om arealen är så liten att stödrättighetens värde överstiger 5000 euro per hektar. Värdet av en specialstödrättighet är högst 5000 euro.

I propositionen föreslås att specialstödrättigheterna jämföras med tilläggsdel samt att för deras vidkommande tillämpas samma successiva minskning som är fallet för tilläggsdelarna.

10-månadersregeln

I artikel 44 i förordningen om gårdsstöd sägs att ett villkor för att jordbrukaren skall få stöd är årligen att han förfogat över de jordbruksskiften han anmält under en period av minst 10 månader, dock i regel tidigast från den 1 september året innan det år systemet med samlat gårdsstöd togs i bruk. Artikel 24 i kommissionens förordning II stadgar åter att medlemsstaterna skall fastställa startdatum för 10-månadersperioden. Medlemsstaterna kan även tillåta jordbrukarna att själva välja startdatum inom ramen för den tidsperiod som föreskrivs i kommissionens förordning II. Systemet med samlat gårdsstöd bygger på ett flexibelt arrangemang så att jordbrukarna kan välja startdatum för 10-månadersperioden efter behov. Avsikten är att man genom en flexibel tidpunkt för starten kan undvika att jordbrukaren eventuellt går miste om stöd, vilket ett bestämt startdatum kunde leda till.

I propositionen föreslås att jordbrukaren själv skall få välja när 10-månadersperioden börjar under tiden 1.2—30.4.

Stödrättigheter som beviljas ur den nationella reserven

För att upprätta en nationell reserv kan rättigheterna minskas upp till högst tre procent av hela det nationella taket. Till den nationella reserven överförs i ett senare skede också sådana stödrättigheter som jordbrukaren inte har utnyttjat under tre års tid. Om jordbrukaren beviljas stödrättigheter inom ramen för den nationella reserven skall han utnyttja dem under vart år de fem följande åren efter att de beviljats. Om så inte sker återgår stöd-

rättigheterna till reserven.

Stödrättigheter och deras tilläggsdelar kan under vissa förutsättningar beviljas ur den nationella reserven. Artikel 42 i förordningen om gårdsstöd samt kommissionens förordning II stadgar närmare om i vilka fall stödrättigheter kan beviljas ur den nationella reserven. Den nationella reserven skall användas till att fastställa referensbelopp för jordbrukare som befinner sig i en sådan särskild situation som avses i förordningen om gårdsstöd. Det är dessutom möjligt att genom medlemsstatens beslut bevilja stödrättigheter ur den nationella reserven också till jordbrukare som inleder sin verksamhet och till jordbrukare, som omfattas av ett omstrukturerings- eller utvecklingsprogram som rör någon form av offentlig intervention. Som ny jordbrukare tolkas en sådan jordbrukare som inlett sin jordbruksverksamhet efter 31.12.2002 eller under 2002 utan att ha fått något direkt stöd under det nämnda året. Han har dessutom inte fått bedriva jordbruksverksamhet under de fem föregående åren innan han inleder ifrågavarande verksamhet, inte heller har han fått svara för jordbruksverksamhet som en juridisk person bedrivit under de fem föregående åren innan han på nytt börjar bedriva jordbruksverksamhet. När det är fråga om blandmodellen är det möjligt att räkna ut en tilläggsdel för nystartade jordbrukare enligt objektiva kriterier som medlemsstaten fastställt. Tilläggsdelen baserar i så fall inte på referensperioden. Stödrättigheter kan genom medlemsstatens beslut beviljas enligt objektiva kriterier ur den nationella reserven till nya jordbrukare som startat efter att reformen inletts ifall de inte har stödrättigheter från tidigare.

I propositionen föreslås att den nationella reserven skall kunna användas till att bevilja referensbelopp till jordbrukare, som inlett sin jordbruksverksamhet efter den 31 december 2002 eller under 2002 utan att ha fått något direktstöd under det året. Referensbelopp skall också kunna fastställas för jordbrukare inom de områden som omfattas av omstrukturerings- eller utvecklingsprogram som rör någon av formerna för offentlig intervention i syfte att undvika nedläggning av jordbruksmark eller i syfte att uppväga specifika nackdelar för jordbrukare i respektive områden. Den procentandel av referensbeloppen som

avsätts för att upprätta en nationell reserv kan fastställas genom statsrådets förordning, lika så kan närmare bestämmelser om en minskning av stödrättigheternas värde ifall den nationella reserven inte räcker till för ovan nämnda ändamål meddelas genom statsrådets förordning.

Överföring av stödrättigheter

Samtliga stödrättigheter kan efter att de fastställts under vissa förutsättningar överföras från en jordbrukare till en annan, till exempel genom försäljning tillika med eller utan åkermark. Upphyrning av stödrättigheter är möjlig endast om de överförda stödrättigheterna åtföljs av ett lika stort antal stödberättigande hektar. Enbart åkermark utan stödrättigheter kan dock fortsättningsvis arrenderas på samma sätt som för närvarande. Stödrättigheter kan efter att de fastställts överföras när som helst, men den jordbrukare som förfogar över åkern den sista dagen av ansökningstiden för stöd är den som är berättigad till stödet. Utbetalningen av stöd förutsätter dessutom att de övriga villkoren för stödet uppfylls. Medlemslandet får besluta att stödrättigheter får överföras eller användas endast inom en och samma region. Dessa regioner är stödområdena A, B—C1 och C2—C4.

I artikel 63.1 i förordningen om gårdsstöd stadgas att handelsregionerna för stödrättigheter är de samma som stödområdena fastställda enligt artikel 58.2. På basis av artikel 46.1 i förordningen om gårdsstöd och artikel 26 i kommissionens förordning II är det dock möjligt att på nationell nivå besluta om regioner för försäljning som är mindre än så. I propositionen föreslås att regionerna för försäljning av stödrättigheter bestäms genom statsrådets förordning. Avsikten är att vid försäljning av stödrättigheter tillämpa handelsregioner som är desamma som stödområdena A, B—C1 och C2—C4.

För att trygga en störningsfri verksamhet på arrenderingsmarknaden har det ansetts viktigt att stödrättighet som fastställts för arrendator skall kunna överföras från arrendatorn till markägaren genom ett avtal mellan parterna.

Överlåtelse utan vederlag har väckt frågan om en överlåtelse eventuellt medför påföljder

i form av gåvoskatt. Trots att stödet i det nya systemet bygger på att det frikopplats från produktionen förutsätts det att stödtagaren är verksam inom lantbruksnäringen. I princip är idkandet av en näring inte förenat med att förutsättningarna för att idka näringen överlåtes som gåva utan vederlag till den andra. Därför uppfyller inte en överföring av stödrättighet utan vederlag kriterierna för gåva åtminstone i sådana fall, då det är fråga om avtalsparter som är oberoende av varandra. Om det däremot finns en intressekoppling mellan överlåtare och mottagare kan en överföring utan vederlag eventuellt uppfylla kriterierna för gåva. För att säkerställa att en överföring av stödrättighet inte leder till påföljder som gåvoskatt föreslås det att i lagen intas ett särskilt omnämnande om saken.

Generationsväxlingar

I artikel 33 punkt 1 i förordningen om gårdsstöd sägs att stödrättighet kan beviljas den, som har fått jordbruksföretaget eller en del därav genom faktiskt eller förtida arv, genom överföring ur den nationella reserven eller från en jordbrukare som beviljats stöd under referensperioden enligt åtminstone ett av de stödssystem som anges i bilaga VI till förordningen om gårdsstöd. Enligt artikel 46 i förordningen om gårdsstöd får stödrättigheter endast överföras till en annan jordbrukare som är etablerad i samma medlemsstat med undantag för överföring genom faktiskt eller förtida arv. Även vid faktiskt eller förtida arv får dock stödrättigheterna endast användas i den medlemsstat där stödrättigheterna fastställdes. Ytterligare precisering av när jordbrukaren kan erhålla stödrättigheter genom arv eller förtida arv framgår av artikel 13 i kommissionens förordning II.

Jordbrukare som fått gårdsbruksenheten eller en del av den som arv eller förtida arv kan i sitt eget namn anhänga om att få stödrättigheterna beräknade för den gårdsbruksenhet eller del av gårdsbruksenheten som han fått. Antalet och värdet på stödrättigheterna fastställs härvid på basis av referensbeloppen och antalet hektar för produktionsenheterna som arvet omfattar. I artikelns 5 punkt konstateras det dessutom att vid tillämpningen av artikel 33.1 punkt b i förordningen om gårdsstöd samt ifrågavarande kommissionens

förordning skall definitionerna i medlemsstatens lagstiftning på arv och förtida arv iakttagas.

I Finland genomförs generationsväxlingarna i regel i form av köp till skillnad från den praxis som gäller i flera andra medlemsländer inom Europeiska unionen. Detta beror å ena sidan på den rådande principen om lika arvslott i lagstiftningen och å andra sidan på den näringspolitiska målsättningen att förhindra att livskraftiga lantgårdar splittras upp i enheter som inte är livsdugliga. Finansieringen av generationsväxlingarna på lantgårdarna har varit en av de viktigaste åtgärderna i strävan att förbättra lantbrukets ekonomiska struktur och motverka splittring av gårdsbruksenheter förutom att bygga upp en åldersstruktur med yngre jordbrukare.

När stödrättigheter fastställs kan generationsväxlingar som genomförts i form av köp bli problematiska, exempelvis på gårdar med nötkreatur som kunde få en tilläggsdel på basis av referensperioden, när den som övertar driften sköter odlingarna på gården under året 2006. Härvid kan frånträdaren, dvs. den jordbrukare som drivit gården under referensperioden få en tilläggsdel och den som övertar driften ett enhetligt stöd. Stödrättigheterna som fastställts på basis av tilläggsdelen kan överföras på övertagaren. Enligt kommissionens förordning II kan tilläggsdelen emellertid fastställas endast i fråga om en person som uppfyller villkoren i definitionen på jordbrukare i artikel 2 i förordningen om gårdsstöd. För det mesta har företrädaren redan frånträtt gårdsbruksenheten och upphört med jordbruksverksamheten, så någon tilläggsdel kan överhuvudtaget inte fastställas.

Förordningen om gårdsstöd preciserar inte vad som avses med förtida arv. Tolkningen av förtida arv vid tillämpningen av rådets och kommissionens förordningar har lämnats att utgå ifrån de definitioner på arv och förtida arv som ingår i den nationella lagstiftningen. Det förefaller som att ordalydelsen i förordningarna lämnar en möjlighet att tillämpa förordningarna antingen så att den definition som framgår av ärvdabalken iakttagas eller att det stiftas en separat lag om vad som avses med förtida arv vid tillämpningen av nämnda punkter i förordningarna.

Med förskott på arv avses i ärvdabalken

(40/1965) förvärv utan vederlag. I rättspraxis har förskott på arv uppfattats som gåva, lika så har den del av ett köp, som köpesumman inte anses täcka, tolkats som gåva. För att ett fastighetsköp skall kunna tolkas vara av karaktären gåva har det dock förutsatts att det skall finnas en skillnad mellan värdet på den överlåtna fastigheten och det vederlag köparen betalat med avseende på prisnivån vid tidpunkten.

I propositionen föreslås att i lagen intas bestämmelser om när överlåtelse vid tillämpningen av rådets och kommissionens förordningar skall tolkas som förskott på arv, så att de som i Finland övertar driften av en gårdsbruksenhet skall ha en jämlig ställning med jordbrukare som inleder verksamheten på en gårdsbruksenhet i familjens eller släktens ägo.

Minskade stödrättigheter

Kommissionens förordning II stadgar att stödrättigheterna kan minskas för att bl.a. möjliggöra en påfyllning av den nationella reserven. Medlemsländerna har fått möjlighet att tillämpa en större procentandel som avsätts till reserven under de tre första åren systemet tillämpas för det fall det finns risk för spekulation i handeln med stödrättigheter. Behovet av en nationell reserv är dock betydligt större i en modell för gårdsstöd baserat på produktionen under referenstiden än i den blandmodell som Finland valt.

Enligt artikel 46.3 i förordningen om gårdsstöd kan en del av de stödrättigheter som säljs återgå till den nationella reserven. Närmare bestämmelser om förfarandet ingår i artikel 9 i kommissionens förordning II, enligt denna kan en medlemsstat besluta att i samband med försäljning av stödrättigheter skall deras antal eller värde minskas med en del som återgår till den nationella reserven. Förordningen bestämmer om de maximala procentalen för en minskning i olika fall. Om stödrättigheterna säljs till en jordbrukare som inleder sin verksamhet eller om det är fråga om stödrättigheter som överförs som arv eller förtida arv kan stödrättigheternas värde eller antal inte decimeras. De i förordningen fastställda procentalen kan differentieras förutsatt att denna differentiering sker enligt objektiva kriterier och på ett sådant

sätt att likabehandling av jordbrukare kan garanteras och snedvridning av marknaden och konkurrensen kan undvikas. Vanliga stödrättigheters värde eller antal får minskas. I fråga om trädesrättigheter och stödrättigheter märkta med klistermärke skall nedskärningen alltid gälla stödrättigheternas värde.

I propositionen föreslås att stödrättigheterna inte minskas i samband med överföringar. Om stödrättigheterna minskas skulle det lämpa sig bäst att stödrättigheternas tilläggsdelar minskas, men eftersom tilläggsdelarna redan sjunker gradvis har det inte ansetts föreligga behov att minska dem i detta fall. Handeln med stödrättigheter uppskattas bli rätt obetydlig, i synnerhet i de fall då stödrättigheterna är förenade med tilläggsdelar.

Tvårvillkor

För att erhålla gårdsstödet måste jordbrukaren uppfylla vissa tvårvillkor. Tvårvillkoren utgörs av vissa i lag föreskrivna verksamhetskrav samt på att åkermarken bibehåller sin kvalitet, dvs. krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden. De i lag föreskrivna verksamhetskraven gäller områdena miljö, djurskydd, folkhälsa, djurens och växternas hälsa samt skyldigheten att anmäla växtsjukdomar. Kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden är inriktade på att åkermarken skall förbli i odlingsbart skick. Villkoren inkluderar minimikraven på jordbruksmetoder i ett balanserat förhållande med marken och dess organiska beståndsdelar, så att markens beskaffenhet upprätthålls och motverkar erosion.

I propositionen föreslås att arbetskrafts- och näringscentralerna övervakar att naturvårdslagen och jaktlagen iakttas till den del det är fråga om tillsynen över sådana i lag fastställda verksamhetskrav som avses i förordningen om gårdsstöd. Övrig tillsyn över att naturvårdslagen iakttas hör enligt lagen även i fortsättningen till de regionala miljöcentralernas uppgifter. Allmänna bestämmelser om övervakningen framgår fortsättningsvis av lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik. Närmare föreskrifter om övervakningen av att i lag bestämda verksamhetskrav iakttas kan meddelas genom statsrådets förordning.

Administrationen av stödrättighetsregistret

Enligt artikel 21 i förordningen om gårdsstöd skall medlemsländerna upprätta ett system för identifiering och registrering av stödrättigheter som gör det möjligt att kontrollera stödrättigheterna och samköra uppgifterna med stödansökningarna och identifieringssystemet för jordbruksskiften. Systemet skall göra det möjligt för medlemsstatens behöriga myndighet att direkt och omedelbart få tillgång till uppgifter för åtminstone de tre närmast föregående kalenderåren och/eller åren av marknadsföring.

I propositionen föreslås att i stödrättighetsregistret skall sparas bl.a. information om jordbrukarna och deras stödrättigheter, ändringar i fråga om innehavaren av stödrättigheterna, uppgifter om minskningar av stödrättigheterna som överförs till den nationella reserven och om tilldelning ur den nationella reserven. Uppgifterna i stödrättighetsregistret skall vara offentliga och de behandlas och lämnas ut enligt bestämmelserna i personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Jordbruksrådgivning

Kapitel 3 i förordningen om gårdsstöd innehåller bestämmelser om jordbruksrådgivning. Medlemsstaterna skall senast den 1 januari 2007 upprätta ett system för rådgivning till jordbrukare angående markskötsel och jordbruksdrift som sköts av en eller flera utvalda myndigheter eller av privata organ. Rådgivningssystemet skall ha som uppgift att öka jordbrukarnas kunskaper om sådana funktioner på gårdsbruksenheten som berörs av krav som anknyter bl.a. till miljö, livsmedelssäkerhet, djurens hälsa och djurskydd. Rådgivningens tjänster skall omfatta åtminstone såväl de i lag bestämda verksamhetskraven som kravet på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden. Systemet får dock inte inverka på jordbrukarnas skyldigheter och ansvar att iaktta dessa krav. Jordbrukarna skall i första skedet kunna ansluta sig till systemet på frivillig basis.

I propositionen föreslås att systemet med jordbruksrådgivning införs räknat från början av 2007.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för statsekonomin

Systemet med samlat gårdsstöd medför inte några direkta statsfinansiella konsekvenser när det införs 2006, eftersom stöden omfattas av systemet med direkta stöd helt finansierade från EU. Den valda gårdsstödsmodellen och besluten på nationell nivå i anslutning till denna inverkar inte heller på det totala stödbelopp som betalas ut. Avsikten har varit att bygga upp en modell för gårdsstödet på så sätt att anslaget för EU-inkomststöd kunde betalas helt och hållet till jordbrukarna och att ändringarna i det totala stödet till gårdsbruksenheterna, inom olika produktionsgrenar och inom olika regioner skulle bli så små som möjligt när man vid en jämförelse beaktar även de nationella stöden, kompensationsbidraget och miljöbasstödet för jordbruket.

Direkta stöd som betalas för produktionen 2006

Sammanlagt 557,3 mn euro kan betalas ut i stöd enligt systemet med direkta stöd för produktionen 2006. Av beloppet utgör systemet med samlat gårdsstöd 552 mn euro, stödet för stärkelsepotatis (produktionsbundet stöd och ersättning till fabriken) 4,7 mn euro, stödet för proteingrödor 0,3 mn euro och stödet för energigrödor 0,2 mn euro. Av det stöd som betalas i form av gårdsstöd har i beräkningarna på basis av den modell som valts för gårdsstödet avsatts 2 % av gårdsstödet belopp (11 mn euro) till den nationella reserven, varför den totala summan som används för det egentliga gårdsstödet uppgår till 541 mn euro. Av detta belopp används enligt blandmodellen cirka 431 mn euro (80 %) till enhetliga stöd, cirka 70 mn euro (13 %) till gårdsspecifika tilläggsdelar och cirka 40 mn euro till produktionsbundna stöd samt stöd enligt artikel 69 i förordningen om gårdsstöd (7 %).

I ovan nämnda tal har inte beaktats anpassningen av stöden, dvs. konsekvenserna av att

stöden gradvis sjunker. År 2005 minskas de direkta stöden med 3 %, 2006 är minskningen jämfört med utgångsnivån 4 % och från och med 2007 på motsvarande sätt 5 %. Ovan nämnda nedskärningar av EU-stöden görs för alla gårdsbruksenheters vidkommande, men minskningen av gårdsspecifika belopp som understiger 5000 euro återbetalas senare helt och hållet till gårdsbruksenheter. Av den del som överstiger 5000 euro görs för envar gårdsbruksenhet en minskning, varav minst 80 % återgår till medlemslandets användning. Närmare beslut om hur medlen kunde kanaliseras till gårdsbruksenheter via åtgärder i syfte att utveckla landsbygden fattas först i samband med den fortsatta beredningen av dessa åtgärder.

Grunderna för en bedömning av konsekvenserna för olika produktionsinriktningar

Det system med samlat gårdsstöd som infördes 2006 utgör en del av hela systemet med jordbruksstöd. Den modell som väljs för gårdsstödet och de övriga besluten på nationell nivå i anslutning till denna inverkar på hur direktstöden fördelas mellan olika regioner och produktionsinriktningar samt framför allt på fördelningen mellan de enskilda gårdsbruksenheter. Andra viktiga former av jordbruksstöd är miljöstödet för jordbruket, kompensationsbidraget och de nationella stöden. I beräkningarna i anslutning till valet av modell för gårdsstödet har man förutom de direkta stöden granskat dessa andra stödformer och ändringarna i stöden på basis av olika stödelement som helhet sett på enskilda gårdsbruksenheter, inom olika produktionsinriktningar och i olika regioner.

Miljöstödet för jordbruket och kompensationsbidraget har i beräkningarna uppskattats förbli på 2003 års nivå. De nationella stöden bestäms i södra Finland (stödområdena A och B) enligt betalningsfullmakterna i kommissionens beslut. Inom området för nordligt stöd har i beräkningarna av de nationella stöden gjorts en justering motsvarande ändringen i stöden per enhet i AB-området åren 2005 och 2006. Stödbeloppet i kompensationsbidragets gårdsspecifika, nationella tillägg har preciserats enligt principerna i det stödprogram som förelagts kommissionen.

Konsekvenserna av de olika alternativa modellerna har bedömts utifrån stödförvaltningens registeruppgifter för 2003 om respektive gårdsbruksenhet. Beräkningarna baserar på uppgifterna om landets alla 73 094 gårdsbruksenheter. På basis av dessa uppgifter har för varje gårdsbruksenhet gjorts en uppskattning av det totala stöd gårdsbruksenheten kan få 2006 enligt produktionsstrukturen 2003 och produktionen under referensperioden 2000–2002. I analysen av de förändrade stöden har man inte kunnat beakta strukturella förändringar som skett i fråga om den enskilda gårdsbruksenheten och dess produktion, inte heller jordbrukarnas anpassning på frivillig basis till förändringarna under åren mellan 2003 och 2006. Av ändringarna i intäkterna från saluföringen har beaktats den administrativa prissänkningen på mjölk, som har beräknats motsvara EU-bidragen för mjölk.

Gårdsbruksenheter har i beräkningarna indelats enligt produktionsinriktning utifrån klassificeringen i EU:s bokföringssystem. Huvudsakliga produktionsinriktningar är mjölkgårdarna (18 038 gårdar), övriga gårdar med nötkreatur (4 440 gårdar), gårdarna med svin och fjäderfä (3 565 gårdar) samt spannmålsgårdarna (29 237 gårdar). Förutom dessa huvudsakliga produktionsinriktningar har de ändrade stöden uppskattats i grupperna övriga växtodlingsgårdar (11 933 gårdar), övriga husdjursgårdar (3 090 gårdar) samt övriga gårdar (2 791 gårdar).

Utifrån den valda stödmodellen uppskattas det regionala, enhetliga stödet per hektar i A-området till 242 €/ha, i B–C1-området till 193 €/ha och i C2–C4-området till 161 €/ha. Till grund för beräkningen av det regionala, enhetliga stödet har lagts den stöddugliga åkerarealen 2003 (2,25 milj. ha). Det enhetliga stödet per hektar vid tidpunkten då systemet införs fastställs först på basis av det antal stöddugliga hektar som anmäls i samband med ansökan om stöd för 2006. På grund av att åkerarealen ökat torde det enhetliga stödet bli mindre än nivån på de ovan angivna regionala, enhetliga stöden. Det enhetliga stödet höjs dock i samma proportion som de gårdsspecifika tilläggsdelarna sjunker under åren 2011–2015.

Konsekvenserna i fråga om produktionsinriktningen och den enskilda gårdsbruksenheten

Mjölkgårdarna beräknas bibehålla de direkta EU-stöden med beaktande av ändringarna i stödsystemet för mjölk på så gott som samma nivå som 2003, stöden för gårdarna med nötkreatur beräknas sjunka med knappa 4 %. De EU-finansierade inkomststöden för gårdar med svin och fjäderfä sjunker uppskattningsvis drygt en procent medan stöden till spannmålgårdarna i genomsnitt nätt och jämt ändrar från 2003.

I den valda modellen för gårdsstöd beräknas de samlade stöden som helhet sett förbli på ungefär samma nivå som 2003 på mjölkgårdarna och andra gårdar med nötkreatur. I kategorin gårdar med nötkreatur är stödmodellen emellertid i genomsnitt fördelaktigare för gårdar med dikor än gårdar med tjuruppfödning. På gårdar med svin och fjäderfä sjunker det samlade stödet i medeltal knappa 5 %. På spannmålgårdarna ökar däremot det sammanlagda stödet med i runt tal dryga 3 %. Ändringen i de samlade stöden för gårdar med svin och fjäderfä beror i huvudsak på att de nationella stöden sjunker.

Totalt räknat beräknas förändringarna i de samlade stöden medföra antingen en minskning eller en höjning på högst 10 % för cirka 85 % av mjölkgårdarna och cirka 75 % av gårdarna med nötkreatur jämfört med situationen 2003. På motsvarande sätt beräknas minskningen eller höjningen av de samlade stöden bli högst 10 % för drygt 75 % av gårdarna med svin och fjäderfä, cirka 85 % av spannmålgårdarna, cirka 20 % av övriga husdjursgårdar och cirka 25 % av övriga växtodlingsgårdar. De gårdar, vilkas samlade stöd minskar med mer än 10 %, beräknas beroende på produktionsinriktningen uppgå till 0–18 % av alla gårdsbruksenheter. Andelen gårdar med svin och fjäderfä är störst, vilket har sin huvudsakliga förklaring i att de nationella stöden ändrar. De gårdsbruksenheter, där det samlade stödet ökar med mer än 10 %, beräknas åter beroende på produktionsinriktningen uppgå till 4–80 % av gårdsbruksenheterna med respektive produktionsinriktning. Andelen sådana gårdar är störst inom kategorin växtodlingsgårdar och andra husdjursgårdar.

För växtodlingsgårdarna innebär gårdsstödsreformen i genomsnitt en förbättring jämfört med husdjursgårdarna, speciellt gårdarna med nötkreatur, eftersom en betydande del av EU:s djurbidrag övergår i enhetliga stöd och det enhetliga stödet betalas för en större areal än stödet för jordbruksgrödor enligt det tidigare systemet. Förändringarna i stöden kan dock variera mycket mellan enskilda gårdsbruksenheter inom olika produktionsinriktningar på grund av hur respektive gårdsbruksenhet utnyttjar åkermarken samt åkerarealens omfattning i relation till antalet djur. Jämfört med det nuvarande läget är det mest sannolikt att reformen gagnar de husdjursgårdar som har gott om åkermark.

4.2. Konsekvenser för förvaltningen och olika personalgruppers ställning

Administrationen av stödrättighetsregistret medför ett ökat behov av resurser på landsbygdsavdelningarna vid samtliga arbetskrafts- och näringscentraler med i genomsnitt 1,5 årsverken. Arbetskrafts- och näringscentralernas landsbygdsavdelningar kommer att behandla ansökningarna som rör den nationella reserven, administrera överföringen av stödrättigheter, handha utbildningen och rådgivningen i anslutning till systemet med samlat gårdsstöd samt övervakningen av att i lag bestämda verksamhetskrav enligt naturvårdslagen iakttas inom respektive centrals område.

Den årliga registreringen av stödrättigheternas användning, till vissa delar administreringen av överförda stödrättigheter samt jordbruksrådgivningen skall handhas av kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter. Det har beräknats att kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter klarar att sköta de nya uppgifterna med hjälp av de resurser som frigörs på grund av att stödtyperna minskat och de ökade möjligheterna till elektronisk kommunikation.

I bruktagandet av systemet med samlat gårdsstöd medför inte några konsekvenser i form av omorganiseringar inom förvaltningen och inte heller några ändringar i fråga om behörigheten myndigheterna emellan.

4.3. Miljökonsekvenser

I den föreslagna lagen stiftas inte särskilt om något sådant som i och för sig skulle medföra konsekvenser för miljön. Ibruktagandet av systemet med samlat gårdsstöd innebär dock ganska direkta miljökonsekvenser föranledda av Europeiska gemenskapens förordningar. Av besluten på det nationella planet kan bl.a. valet av stödmodell indirekt inverka även på miljön.

En förutsättning för att erhålla stöden är att jordbrukaren uppfyller de s.k. tvärvillkoren i anslutning till områdena miljö, livsmedelssäkerhet, djurs och växters hälsa, djurskydd och bekämpningsmedel. Avsikten är att med hjälp av tvärvillkoren svara mot konsumenternas önskemål och utmaningarna att skapa goda miljöförhållanden. Dessa villkor består av i lag bestämda verksamhetskrav samt kravet att upprätthålla god jordbrukshävd. Motsvarande krav ingår redan nu i den nationella lagstiftningen, som jordbrukaren skall iakttä. Nu blir rättsakterna villkor även för att erhålla direkta stöd. Kraven på god jordbrukspraxis och goda miljöförhållanden siktar på att åkermarken skall bibehålla sin kvalitet. Villkoren innefattar krav på markberedningen som upprätthåller ett balanserat förhållande mellan jordens organiska beståndsdelar och dess beskaffenhet samt åtgärder i syfte att motverka erosion. Försumlighet i fråga om dessa villkor kan leda till sanktioner, dvs. förlust av stödrättigheter, vilkas belopp bl.a. beror på hur allvarlig förseelsen är och om den skett uppsåtligt.

När tvärvillkoren iakttas förväntas de förbättra miljön, eftersom kraven på att vårda miljön växer. Inom jordbruket skall vissa av Europeiska gemenskapens rättsakter som inverkar direkt på miljön iakttas, bl.a. om bevarande av fåglar, skydd av grundvatten och jordmån, vattenskydd och skydd av livsmiljöer samt av vilda djur och växter.

4.4. Samhälleliga konsekvenser och inverkan på områdesutvecklingen

Målsättningen för Finlands stödpolitik under de närmaste åren är att samordna reformen av Europeiska gemenskapens jordbrukspolitik med miljöstödet, kompensationsbidraget och de nationella stöden på så

sätt att hela stödsystemet inriktas på olika regioner och produktionsinriktningar på så jämlika grunder som möjligt. Målsättningen är dessutom att upprätthålla en lönsam produktion och jordbrukarnas arbetsmotivation i olika regioner och inom de viktigaste produktionsinriktningarna.

Den viktigaste nyordningen i samband med reformeringen av jordbrukspolitikerna – dvs. att stödet delvis eller helt frikopplas från produktionen – beräknas inverka på lantbruket och utvecklingen inom de olika regionerna. Produktionen antas fortgå i sin nuvarande omfattning i de bästa produktionsområdena, men inom svagare odlingsområden kan produktionens volym minska. Inverkan av produktionsminskningarna på exempelvis jordbrukarnas inkomster beror bl.a. på hur marknadspriserna utvecklas. I synnerhet de baltiska ländernas EU-inträde skärper konkurrensen på den inre marknaden för jordbruks- och livsmedelsekonomin och kan pressa ner inkomsterna från denna marknad.

Bestämmelserna enligt förordningen om gårdsstöd och grunderna för fördelning av stödet gäller såväl finska fastlandet som Åland. Enligt artikel 5 i förordningen om gårdsstöd gäller kravet på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden hela gemenskapens område. Också sådana i lag fastställda krav föranledda av EG-lagstiftningen, så som exempelvis märkningen och registreringen av djur, gäller även Åland. För tvärvillkorens vidkommande omfattas dock en del av de lagstadgade verksamhetskraven av Ålands beslutanderätt.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet och rådplågningar har förts med företrädare för justitieministeriet, finansministeriets skatteavdelning, arbeidskrafts- och näringscentralernas landsbygdsavdelningar samt producentorganisationerna.

5.2. Remissyttranden och beaktandet av dem

Begäran om utlåtande om utkastet till pro-

position har gått till justitieministeriet, miljöministeriet, handels- och industriministeriet, länsstyrelserna, arbetskrafts- och näringscentralerna, Ålands landskapsregering, Jord- och skogsbruksministeriets informations-tjänstcentral, Kontrollcentralen för växtproduktion, Livsmedelsverket, lantbruksproducenternas centralorganisationer (MTK och SLC), Livsmedelsindustriförbundet r.f., Handelns Centralförbund, Finlands Kommunförbund, Bankföreningen i Finland och Maaseudun kehittäjä r.y. Dessutom har propositionen lagts ut på jord- och skogsbruksministeriets Internetsidor.

De flesta remissorganen understöder huvudpunkterna i propositionen. Också det anses ändamålsenligt att lagen skulle vara ett slags ramlag, så att närmare föreskrifter i anslutning till lagens bestämmelser kunde meddelas genom statsrådets förordning. Flera

remissorgan har bett om preciseringar eller ändringar av bestämmelserna på vissa punkter. Dessutom var förhandlingarna med producentorganisationerna ännu på hälft i det skede begäran om utlåtande skickades ut. Förhandlingarna resulterade i gemensamma linjedragningar i fråga om stödmodellen och detaljerna i systemet, vilket har beaktats i hgens fortsatta beredning.

Justitieministeriet har i sitt utlåtande framhållit att vissa bestämmelser som rör stödrätighetsregistret bör preciseras, dessutom bör vissa bemyndiganden för statsrådet skrivas med en mera avgränsad och detaljerad formulering i lagen.

Vid beredningen av lagen har man strävat att på ett ändamålsenligt sätt beakta de omständigheter som remissinstanserna fäst uppmärksamheten vid.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning. Enligt paragrafens 1 mom. skall den föreslagna lagen tillämpas till den del som bestämmelser om saken inte ingår i Europeiska gemenskapens rättsakter eller lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik. Lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik förblir i kraft och tillämpas i första hand på all verkställighet av jordbrukspolitiken. Lagen i fråga kompletteras till behövliga delar av den föreslagna lagen bland annat vad gäller sådana omständigheter kring systemet med samlat gårdsstöd som skall föreskrivas på lagnivå samt bemyndiganden som ingår i förordningar av statsrådet. Dock skall till exempel jord- och skogsbruksministeriets bemyndigande att utfärda förordningar även i fortsättningen fastställas i överensstämmelse med lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik. Befogenheterna för de myndigheter som administrerar systemet med samlat gårdsstöd fastställs i enlighet med bland annat lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnärings (1336/1992). Bestämmelser om de uppgifter som handhas av kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter ingår dessutom i lagen om förvaltningen av landsbygdsnärings i kommunerna (1558/1991).

Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om bland annat ett stödrättighetsregister som skall inrättas på basis av uppgifterna i det redan existerande landsbygdsnäringsregistret. Även lagen om landsbygdsnäringsregistret revideras i den närmaste framtiden och den nya registerlagen kommer att innehålla allmänna bestämmelser om administration och användning av de register som berör landsbygdsnärings. I den föreslagna lagen kommer dock att ingå bestämmelser som är nödvändiga med tanke på administrationen och användningen av stödrättighetsregistret

och som ligger till grund för det nya stödrättighetsregistrets funktion. Av denna orsak föreslås i 2 mom. en bestämmelse enligt vilken lagen tillämpas vid administrationen av stödrättighetsregistret till de delar det inte bestäms särskilt om detta i lagen om landsbygdsnäringsregistret (1515/1994).

2 §. Definitioner. I paragrafen definieras de viktigaste begreppen i den föreslagna lagen. En stor del av de andra begrepp som används har redan definierats i förordningen om gårdsstöd eller kommissionens förordningar om systemet med samlat gårdsstöd, och därför har de inte definierats särskilt i lagförslaget.

I 1 punkten fastställs vad som avses med ett system med samlat gårdsstöd. I avdelning III i förordningen om gårdsstöd, som hänvisas till i punkten, bestäms om systemet med samlat gårdsstöd. I 2 punkten i paragrafen definieras en blandmodell där stödet betalas som en kombination av enhetligt stöd och gårdsspecifikt stöd. I de följande punkterna slås ytterligare fast vad som avses med mjölkbidrag, tjurbidrag och bidrag för stutar, trädesrättigheter samt specialstödrättigheter.

2 kap. Verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd

3 §. Blandmodell och verkställighetsform. I paragrafen bestäms om den stödmodell som skall tillämpas i Finland, innehållet i modellen samt tidtabellen för ikraftträdandet.

I 1 mom. bestäms året då systemet med samlat gårdsstöd tas i bruk, dvs. år 2006. Detta årtal har slagits fast i samband med beredningen av ärendet bland annat med anledning av den tid som krävs för att utarbeta riktlinjerna för systemet och förbereda genomförandet. Systemet för jordbruksrådgivning enligt kapitel 3 i förordningen om gårdsstöd skall tas i bruk senast från ingången av år 2007. I paragrafens 1 mom. föreskrivs också om att 2007 skall vara året för ibruktagande av detta system.

I 2 mom. föreskrivs det om hur stödet utformas i blandmodellen inom systemet med samlat gårdsstöd samt om hurdana stödrät-

tigheter som kan fastställas för gårdsbruksenheter. I blandmodellen består en stödrättighet av en enhetlig stöddel och en eventuell gårdsspecifik tilläggsdel. Utöver dessa kan trädesrättigheter samt specialstödrättigheter fastställas för gårdsbruksenheter. I situationer som föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet kan stödrättigheterna inkludera en rättighet enligt artikel 60 i förordningen om gårdsstöd, dvs. ett så kallat klistermärke som berättigar till gårdsstöd för en odlingsareal med vissa trädgårdsgrödor samt annan potatis än stärkelsepotatis. Merparten av de grönsaker och bär som odlas i Finland omfattas av denna rättighet, dock inte så kallade permanenta grödor i likhet med äppelträd.

I första hand är jordbrukare som har odlat de aktuella grödorna år 2003 berättigade till rättigheterna enligt artikel 60 i förordningen om gårdsstöd. Stödrättigheter som blir över vid denna utdelning skall inom ramen för landskvoten delas ut till de jordbrukare som efter år 2003 har utökat sin areal för odling dessa grödor.

Den gårdsspecifika tilläggsdelen fastställs för gårdsbruksenheter som har fått tjurbidrag och bidrag för stutar under referensperioden 2000 - 2002, gårdsbruksenheter som har fått stöd för stärkelsepotatis under referensperioden 2000 - 2002, gårdsbruksenheter som har rätt till mjölkbidrag den 31 mars 2006 samt gårdsbruksenheter som är berättigade till en gårdsspecifik tilläggsdel ur den nationella reserven. Närmare bestämmelser om verkställigheten av reformen samt tidpunkten för genomförandet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 3 mom. inkluderas 100 procent av mjölkbidraget, dvs. cirka 69 procent av EU-stödet för mjölk, 30 procent av tjurbidraget och bidraget för stutar samt 40 procent av det stöd som inte är kopplat till produktionen av stärkelsepotatis, dvs. 16 procent av det sammanlagda beloppet av stöd för stärkelsepotatis, i den gårdsspecifika tilläggsdelen. Tilläggsdelarna förblir oförändrade i fem års tid räknat från året för ibruktagande av systemet, dvs. åren 2006 - 2010. Åren 2011 till 2013 är beloppet av tilläggsdelarna 70 procent och åren 2014 och 2015 35 procent av den ursprungliga nivån. Från och med år 2016 betalas det inte längre några tilläggsde-

lar. Närmare bestämmelser om övergångsperioden, den gradvisa minskningen av tilläggsdelarna och specialstödrättigheterna samt en motsvarande höjning av det enhetliga stödet kan dessutom utfärdas genom förordning av statsrådet. Specialstödrättigheterna utgör i sin helhet en gårdsspecifik tilläggsdel och därför tillämpas samma sänkning på dem som på de andra tilläggsdelarna. Enligt artikel 63.3 i förordningen om gårdsstöd får medlemsstaterna med beaktande av den allmänna principen för gemenskapslagstiftningen besluta att stödrättigheter som fastställs enligt kapitel 5 avsnitt 1 i förordningen i fråga skall ändras successivt på ett i förväg fastställt sätt och enligt objektiva kriterier.

I 4 mom. bestäms att de belopp som är resultatet av mjölkbidrag och dess tilläggsbidrag i sin helhet skall ingå i systemet med samlat gårdsstöd från ingången av 2006. I artikel 62 i förordningen om gårdsstöd slås fast att beloppen i fråga skall ingå i systemet antingen helt eller delvis.

Medlemsstaterna har givits noggrant avgränsade möjligheter att besluta om vilka stöd som skall förbli kopplade till produktionen. Medlemsstaternas möjligheter att koppla ett stöd till produktionen har kringskurits i fråga om såväl de stödformer som skall kopplas till produktionen som procentandelarna för dem. I artiklarna 66 - 68 i förordningen om gårdsstöd bestäms om de stöd som en medlemsstat kan behålla delvis kopplade till produktionen och i artikel 70 bestäms om de stöd som en medlemsstat kan behålla helt och hållet kopplade till produktionen. Bestämmelser om produktionskopplade stöd i fråga om jordbruksgrödor ingår i artikel 66 i förordningen om gårdsstöd, i fråga om får- och getbidrag i artikel 67 och i fråga om nötköttsbidrag i artikel 68 i samma förordning. I artikel 69 i förordningen om gårdsstöd och i artikel 48 i kommissionens förordning II bestäms om frivilligt genomförande av särskilda typer av jordbruk och för kvalitetsproduktion. Kriteriet för beviljande av stöd enligt artikel 69 i förordningen om gårdsstöd är att det är frågan om en sådan typ av jordbruk som är viktig för att skydda och förbättra miljön eller för att förbättra kvaliteten och saluföringen av jordbruksprodukter. I Finland föreslås en sådan typ av stöd för

nötköttproduktionen och för vissa jordbruksgrödor. För användning av stödet krävs ett godkännande av kommissionen. I 5 mom. föreslås en bestämmelse som anger att stödformerna enligt artiklarna 67 – 70 i förordningen om gårdsstöd, grunderna för beviljande av stöd, stödbeloppet, nivåerna på enhetsstöden samt andra villkor för stödet i fråga föreskrivs genom förordning av statsrådet.

4 §. Tak, stödregioner och referensbelopp. I artikel 58.3 i förordningen om gårdsstöd bestäms att en medlemsstat skall dela upp det nationella taket mellan regionerna i enlighet med objektiva kriterier. Summan av medlemsstaternas referensbelopp får enligt artikel 41 i förordningen om gårdsstöd inte överstiga det nationella tak som avses i bilaga VIII till förordningen. I paragrafens 1 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken det nationella taket fördelas mellan regionerna i enlighet med det stödbelopp som beräknats på grundval av den produktion som berättigat till EU:s inkomststöd åren 2000—2002. För mjölkens del ligger den individuella referenskvantiteten för mjölk den 31 mars 2006 till grund för fastställandet.

Det föreslås att det i 2 mom. tas in en bestämmelse enligt vilken det enhetliga stödet fastställs för de stödberättigande hektar i regionen i fråga som jordbrukarna uppger i ansökan om stödrättigheter år 2006.

Enligt 3 mom. skall bestämmelser om de regionala taken enligt förordningen om gårdsstöd och kommissionens förordning II, beloppet av regionalt enhetligt stöd och stödregioner enligt artikel 58 i förordningen om gårdsstöd utfärdas genom förordning av statsrådet. Medlemsstaterna får i överensstämmelse med artikel 58 i förordningen om gårdsstöd besluta att tillämpa systemet med samlat gårdsstöd på regional nivå. Enligt den aktuella förordningen skall medlemsstaterna fastställa regionerna enligt objektiva kriterier. Avsikten är att de nuvarande regionerna i överensstämmelse med referensskörden av jordbruksgrödor, A, B—C1 och C2—C4, används som stödregioner.

Enligt paragrafens 4 mom. skall statsrådet fastställa alla beräkningsgrunder för de referensbelopp som avses i förordningen om gårdsstöd och kommissionens förordning II. Med stöd av artikel 37 i förordningen om gårdsstöd är referensbeloppet genomsnittet

under tre år av de sammanlagda belopp som beviljats en jordbrukare enligt de stödsystem som anges i bilaga VI, beräknat och justerat i enlighet med bilaga VII, för varje kalenderår av referensperioden. Referensperioden omfattar kalenderåren 2000, 2001 och 2002.

5 §. Nationell reserv. Enligt paragrafens 1 mom. skall den nationella reserven administreras på nationell nivå. I överensstämmelse med artikel 11 i kommissionens förordning II kan medlemsstaterna besluta att administrera reserven också på regional nivå.

Artikel 42 i förordningen om gårdsstöd anger att en procentandel av referensbeloppet används för att upprätta en nationell reserv. För att upprätta denna reserv görs en linjär procentuell minskning av referensbeloppet. Minskningen får vara högst tre procent. Också efter det att stödrättigheterna har fastställts skall medlemsstaterna enligt artikel 42.7 i förordningen om gårdsstöd genomföra linjära minskningar av stödrättigheterna om den nationella reserven inte är tillräcklig för att bevilja stödrättigheter och referensbelopp på grund av de fall som avses i artikel 42.3 och 42.4 i förordningen om gårdsstöd.

Enligt 2 mom. kan det genom förordning av statsrådet fastställas den procentandel av referensbeloppet som skall användas för att upprätta den nationella reserven samt den procentsats som skall användas vid minskningen av stödrättigheter i syfte att komplettera den nationella reserven. Genom förordning av statsrådet kan dessutom bestämmelser som preciserar förordningen om gårdsstöd och kommissionens förordning II utfärdas om minskningen av stödrättigheternas värde i dylika fall. Dessa bestämmelser är i huvudsak bestämmelser om förfarandet.

Enligt 3 mom. kan stödrättigheter vid behov skäras ned i enlighet med artiklarna 42.9 och 46.3 i förordningen om gårdsstöd och artiklarna 9, 10, 44 och 45 i kommissionens förordning II. Genom förordning av statsrådet skall utfärdas bestämmelser om de nedskärningar av stödrättigheter som avses i dessa artiklar.

6 §. Permanenta betesmarker. I paragrafen bestäms om hur frågorna i anslutning till artikel 5.2 i förordningen om gårdsstöd och artikel 3 i kommissionens förordning I skall organiseras. Enligt artikel 5.2 i förordningen om gårdsstöd skall medlemsstaterna se till att

mark som var permanent betesmark vid tidpunkten för ansökan om arealstöd för 2003 bibehålls som permanent betesmark. Det föreslås att närmare bestämmelser än i förordningen om gårdsstöd samt kommissionens förordningar I och II när det gäller skyldigheten att bibehålla permanent betesmark, grunderna för gårdsspecifika omställningsförbud, grunderna för beviljande av förhandstillstånd, grunderna för skyldigheter att återställa mark till permanent betesmark samt andra motsvarande omständigheter på gårdsnivå i anslutning till permanenta betesmarker enligt artikel 4 i kommissionens förordning I skall utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §. Övervakning av föreskrivna verksamhetskrav. I artiklarna 3 och 4 i förordningen om gårdsstöd samt i bilaga III till förordningen bestäms om de föreskrivna verksamhetskrav som ingår i tvärvillkoren och som skall iaktas som villkor för direktstöd. De krav som ingår i miljödirektiven trädde i kraft vid ingången av 2005. De av gemenskapens direktiv som hör till naturvårdslagens och jaktlagens tillämpningsområde och som ingår i de föreskrivna verksamhetskraven är Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter samt Rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar.

Det är ändamålsenligt att arbetskrafts- och näringscentralerna övervakar efterlevnaden av vissa artiklar i de ovan nämnda direktiven, även om övervakningen av de aktuella direktiven som verkställts genom naturvårdslagen i övrigt ankommer på de regionala miljöcentralerna. Av denna orsak föreslås att det i paragrafen tas in en bestämmelse enligt vilken arbetskrafts- och näringscentralerna skall sköta övervakningen av att naturvårdslagen och jaktlagen efterföljs, till de delar bestämmelserna anknyter till de föreskrivna verksamhetskraven. Närmare bestämmelser om övervakningen i fråga skall utfärdas genom förordning av statsrådet.

I överensstämmelse med regeringens proposition om ändring av 22 § i miljöskyddslagen (86/2000) (RP 227/2004) föreskrevs om motsvarande partiella överföring av tillsynsuppgifter. Ändringen gällde övervakningen av de sakkomplex som avses i statsrådets beslut om begränsning av utsläpp i vattnen av nitrater från jordbruket (907/1999), statsrå-

dets beslut om användning av slam från reningsverk inom jordbruket (282/1994) och statsrådets beslut om skydd för grundvatten mot förorening genom vissa miljöfarliga eller hälsofarliga ämnen (364/1994). De aktuella författningarna är nationella verkställighetsförfattningar om vissa miljödirektiv som ingår i de föreskrivna verksamhetskrav som utreds ovan. Dessa direktiv är rådets direktiv 86/278/EEG om skyddet för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket, rådets direktiv 76/464/EEG om förorening genom utsläpp av vissa farliga ämnen i gemenskapens vattenmiljö samt rådets direktiv 91/676/EEG om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket.

3 kap. **Stödrättigheter och trädesrättigheter**

8 §. Beviljande och fastställande av stödrättigheter. Enligt artikel 12.5 i kommissionens förordning II skall de sökande på dagen för ansökan om stödrättigheter kunna lägga fram tillfredsställande bevis för medlemsstaten om att de är jordbrukare. I 1 mom. i den föreslagna paragrafen får statsrådet rätt att besluta om förfarandet för hur denna omständighet skall kunna påvisas närmare. Utöver detta skall jordbrukarna i ansökan uppge antalet stödberättigande hektar. Stödrättigheten fastställs för den som innehar åkern det första verkställighetsåret. Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om tidpunkten för innehavet av åker samt utfärdas bestämmelser som preciserar förordningen om gårdsstöd och kommissionens förordningar I och II när det gäller villkoren för stödberättigande.

Enligt artikel 12.6 i kommissionens förordning II får en medlemsstat besluta att fastställa en minsta storlek för de gårdsbruksenheter för vilka det kan ansökas om stödrättigheter. Den minsta storleken får enligt förordningen inte överstiga 0,3 hektar. I den föreslagna paragrafens 2 mom. fastställs denna minsta storlek till 0,3 hektar. Enligt kommissionens förordning skall ingen minsta storlek gälla för fastställande av stödrättigheter som omfattas av de särskilda villkoren i artiklarna 47-50 i förordningen om gårdsstöd. Det har föreslagits att denna bestämmelse om speci-

alstodrättigheter för tydlighetens skull också tas med i lagförslaget.

I överensstämmelse med 3 mom. kan antalet stödberättigande hektar och övrigt antal hektar som avses i rådets och kommissionens förordningar fastställas genom förordning av statsrådet. I artikel 60 i förordningen om gårdsstöd samt i artikel 38 i kommissionens förordning II bestäms bland annat om medlemsstaternas uppgift att fastställa antalet hektar.

I paragrafens 4 mom. bestäms om beviljandet av stodrättigheter ur den nationella reserven. I artikel 42 i förordningen om gårdsstöd föreskrivs om i vilka fall medlemsstaterna får använda reserven. Reservens skall användas för att fastställa referensbelopp för jordbrukare som befinner sig i en särskild situation som fastställs av kommissionen enligt artikel 42.4 i förordningen om gårdsstöd. Den nationella reserven kan dessutom användas för att bevilja referensbelopp för jordbrukare som inlett sin jordbruksverksamhet efter den 31 december 2002, eller under 2002, om de inte har fått något direktstöd under det året samt för jordbrukare i de områden som omfattas av omstrukturerings- eller utvecklingsprogram som rör någon av formerna för offentlig intervention i syfte att undvika nedläggning av jordbruksmark eller i syfte att uppväga specifika nackdelar för jordbrukare i de områdena. Genom förordning av statsrådet kan utfärdas bestämmelser som preciserar förordningen om gårdsstöd och kommissionens förordning II i fråga om användningen av den nationella reserven.

I paragrafens 5 mom. ges statsrådet rätt att i överensstämmelse med artikel 42.6 i förordningen om gårdsstöd i de fall som avses i artikel 42.3 och 42.5 bestämma om grunderna för det antal rättigheter som tilldelas jordbrukare och för en ökning av enhetsvärdet inom ramen för det regionala genomsnittet av rättigheternas värde och att i enlighet med artikel 18.3 i kommissionens förordning II bestämma om grunderna för det antal rättigheter som tilldelas jordbrukare och för en ökning av enhetsvärdet i de särskilda situationer som avses i kapitel 3 avsnitt 3 i förordningen i fråga.

Enligt artikel 6.4 i kommissionens förordning II skall det regionala genomsnittet fastställas av medlemsstaterna på lämplig territo-

riell nivå i enlighet med objektiva kriterier och på ett sådant sätt att likabehandling av jordbrukare kan garanteras och snedvridning av marknaden och konkurrensen undviks. Enligt förordningen skall medlemsstaterna besluta vilken dag genomsnittet skall fastställas och det får ses över årligen. Därför föreslås att det i paragrafens 6 mom. tas in en bestämmelse med stöd av vilken statsrådet har rätt att fastställa det regionala genomsnittet på basis av värdet av de stodrättigheter som beviljats jordbrukarna i den aktuella regionen samt besluta tidpunkten för när genomsnittet skall fastställas.

9 §. Innehav av odlingsskiften. I artikel 44.3 i förordningen om gårdsstöd ingår en bestämmelse om att jordbrukaren skall förfoga över odlingsskiftena under en period av minst tio månader. I samma punkt och i artikel 24.2 i kommissionens förordning II föreskrivs också att medlemsstaten har som uppgift att närmare fastställa tidpunkten för innehavet inom de gränser som EG-förordningarna uppställer. Enligt det föreslagna 1 mom. kan jordbrukaren årligen välja att den tio månader långa perioden skall börja något av de datum som infaller mellan den 1 februari och den 30 april.

10 §. Användning och överföringar av stodrättigheter. I artikel 49.2 i förordningen om gårdsstöd ingår en bestämmelse om att en jordbrukare som förfogar över sådana stodrättigheter för vilka han inte förfogade över hektar under referensperioden skall tillåtas att undantas från skyldigheten att tillhandahålla ett antal stödberättigande hektar som överensstämmer med antalet rättigheter förutsatt att han bibehåller åtminstone 50 procent av den jordbruksverksamhet som bedrevs under referensperioden, uttryckt i djurenheter. I blandmodellen har den aktuella hänvisningen till referensperioden ansetts innebära det första året systemet med samlat gårdsstöd tillämpas. I artikel 21.6 i kommissionens förordning II föreskrivs att den jordbruksverksamhet till 50 procent som avses i artikel 49.2 i förordningen om gårdsstöd skall fastställas av medlemsstaten i enlighet med objektiva kriterier. Detta gäller endast specialstodrättigheter som beviljas ur den nationella reserven. I artikel 30.3 och 30.4 i kommissionens förordning II bestäms om grunderna för fastställandet av miniminivån

50 procent till den del det gäller specialstödrättigheter som från första början beviljas år 2006. I paragrafens 1 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken närmare bestämmelser om grunderna för fastställandet av minimivån 50 procent i fråga om alla specialstödrättigheter kan utfärdas genom förordning av statsrådet. I artikel 30 i kommissionens förordning II bestäms dessutom om hur djurenheterna skall beräknas till exempel då det gäller mjölkbidrag.

I artikel 63.1 i förordningen om gårdsstöd bestäms att handelsregionerna för stödrättigheter är identiska med de stödregioner som slagits fast enligt artikel 58.2. På grundval av artikel 46.1 i förordningen om gårdsstöd och artikel 26 i kommissionens förordning II får en medlemsstat emellertid nationellt föreskriva om mer preciserade handelsregioner än så. Avsikten är att handelsregionerna skall vara identiska med stödregionerna, men i ett senare skede kan denna princip behöva ändras. Av denna orsak föreslås att paragrafens 2 mom. skall innehålla en bestämmelse om att handelsregionerna för stödrättigheter föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Enligt artikel 25.2 i kommissionens förordning II skall den som överför stödrättigheter underrätta den behöriga myndigheten i medlemsstaten inom en tidsfrist som skall fastställas av medlemsstaten. Av denna orsak föreslås att det i 3 mom. tas in en bestämmelse om att den som överför stödrättigheter skall underrätta Arbetskrafts- och näringscentralen om att överföring har skett inom en tidsfrist som fastställs genom förordning av statsrådet. Ytterligare kan genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser som preciserar förordningen om gårdsstöd och kommissionens förordning II när det gäller villkoren för överföring av stödrättigheter.

I artikel 73 a i kommissionens förordning I konstateras att om stödrättigheterna från första början har beviljats felaktigt skall de också återlämnas till den nationella reserven från den mottagare som handlat i god tro. Arbetskrafts- och näringscentralen har i enlighet med 4 mom. rätt att i dessa fall vidta åtgärder för återlämnande av stödrättigheterna. Om stödrättigheter, som från början beviljats felaktigt, har sålts vidare kan fastställandet av dem i efterhand orsaka problem. I syfte att lösa dessa problem är det skäl att genom för-

ordning av statsrådet vid behov utfärda närmare bestämmelser om förfarandet i dylika situationer.

I 5 mom. bestäms om befrielse från gåvoskatt när det gäller överlåtelse av stödrättigheter utan vederlag. Då en jordbrukare utan vederlag överlåter en stödrättighet till markägaren, och denna stödrättighet har fastställts för jordbrukaren på grundval av arrenderad jordbruksmark som berättigar till stöd, skall överlåtelserna inte betraktas som gåva enligt lagen om skatt på arv och gåva (378/1940) ens i det fall att överlåtelserna uppfyller rekvisiten för gåva. Befrielsen från gåvoskatt skall gälla när stödrättigheter som hänför sig till arrenderade hektar åkermark överförs från en arrendejordbrukare till markägaren vid utgången av en arrendeperiod som är i kraft den 28 april 2006, dock så att överlåtelserna äger rum senast den 31 december 2016.

11 §. Situationer som gäller generationsväxlingar. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om vilka år 2003 eller senare verkställda överföringar av en gårdsbruksenhet eller en del av den som skall betraktas som förskott på arv vid tillämpningen av vissa punkter i förordningen om gårdsstöd. Exempel på sådana överföringar är om startstöd till unga jordbrukare har beviljats för att finansiera köpet av en gårdsbruksenhet eller en del av den. Som förskott på arv betraktas också ett sådant köp där köparen är säljarens arvinge eller en annan släkting som särskilt definierats i paragrafen, i det fall att köpesumman är uppenbart lägre än vad den skulle ha varit vid motsvarande köp om inga släktförhållanden hade existerat. Som förskott på arv betraktas dessutom ett sådant köp av en del av en gårdsbruksenhet som görs i överensstämmelse med 25 kap. 1 b § 3 mom. i ärvdabalken som föreskriver att den efterlevande maken kan avtala med en lämplig övertagare av gårdsbruket om odlingsarrangemang enligt 2 mom. i samma paragraf för en kortare tid än tio år, om det samtidigt avtalas att den efterlevande maken omedelbart efter avtalsperiodens utgång skall sälja eller på något annat sätt överlåta sin del till den lämpliga övertagaren av gårdsbruket.

12 §. Trädesrättigheter. I artikel 63.2 i förordningen om gårdsstöd samt i artiklarna 39 och 43 i kommissionens förordning II bestäms om fastställandet av arealuttagsrättig-

heter och procentsatsen i fråga om trädeskyldighet. Enligt förordningen skall medlemsstaterna fastställa den procentsats som anger trädesskyldigheten. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att de regionala procentsatserna som anger trädesskyldigheten skall fastställas genom förordning av statsrådet. I artikel 32 i kommissionens förordning II bestäms om villkoren för trädning. I punkt 1 i artikeln konstateras att medlemsstaterna skall fastställa villkor för vilka producenter som kan så utsäde redan från och med den 15 juli för skörd under följande år. Därför föreslås att 1 mom. också skall innehålla en bestämmelse om att villkoren i fråga vid behov fastställs genom förordning av statsrådet.

I artikel 54.5 i förordningen om gårdsstöd bestäms att medlemsstaterna får göra undantag från punkt 2 första stycket i denna artikel under förutsättning att de vidtar åtgärder för att förhindra varje betydande ökning av den totala jordbruksareal som ger trädesrättigheter. Av denna orsak kan det enligt 2 mom. i paragrafen genom förordning av statsrådet föreskrivas om åtgärder för att förhindra en betydande ökning av den totala jordbruksareal som berättigar till trädesrättigheter. I artikel 33 i kommissionens förordning II konstateras att åtgärden kan innebära ett beslut om att arealer som tidigare berättigade till stöd bedöms såsom icke-stödberättigande.

I artikel 56.4 i förordningen om gårdsstöd bestäms att medlemsstaterna skall ha rätt att utbetala nationellt stöd med upp till 50 procent av kostnaden för anläggning av fleråriga grödor avsedda för produktion av biomassa på mark som tagits ur produktion. I paragrafens 3 mom. föreskrivs att denna procentsats vid behov kan fastställas genom förordning av statsrådet.

4 kap. Stödrättighetsregister

13 §. Inrättande av ett register. Det föreslås att ett stödrättighetsregister inrättas så att de uppgifter som redan finns i landsbygdsnäringsregistret kan användas vid inrättandet. Registret inrättas med användning av uppgifterna i bland annat det nuvarande IACS-registret, dvs. det integrerade administrations- och kontrollsystemet. Anteckning i stödrättighetsregistret föreslås vara avgiftsfri.

14 §. Registeransvarig, användare och ändamål. Enligt paragrafen är jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral ansvarig för förandet av stödrättighetsregistret. Med registeransvarig avses i enlighet med 3 § 4 punkten i personuppgiftslagen (523/1999) bland annat sammanslutningar för vilkas bruk ett personregister inrättas och vilka har rätt att förfoga över registret eller vilka enligt lag ålagts skyldighet att föra register. Enligt paragrafen kan stödrättighetsregistret användas av jord- och skogsbruksministeriet, jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral, arbetskrafts- och näringscentralernas landsbygdsavdelningar samt kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter.

Bland annat frågan om för vilka ändamål det är tillåtet att använda registrerade personuppgifter faller inom ramen för bestämmelser på lagnivå enligt 10 § i grundlagen. Uppgifterna i stödrättighetsregistret kan till stor del anses vara personuppgifter. Enligt den föreslagna paragrafen skall registret användas vid kontroll av stödrättigheter och vid dubbelkontroller i överensstämmelse med artikel 21 i förordningen om gårdsstöd samt vid annan administration av stödrättigheter som förutsätts i den förordningen. I artikel 21 i förordningen om gårdsstöd bestäms om systemet för identifiering och registrering av stödrättigheter och mer detaljerade bestämmelser om systemet har utfärdats i del II av kommissionens förordning I.

15 §. Uppgifter som införs i registret. I registret kan införas de uppgifter som nämns i paragrafen. Enligt artikel 7 i kommissionens förordning I skall registret innehålla uppgifter om åtminstone stödrättighetens innehavare, stödrättighetens värde, datum för fastställande av stödrättigheten, datum för senaste användning, stödrättighetens ursprung, typ av stödrättighet samt regionala restriktioner.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att också andra uppgifter kan införas i stödrättighetsregistret om Europeiska gemenskapens bestämmelser förutsätter det och om uppgifterna är nödvändiga med tanke på administrationen av registret. I Europeiska gemenskapens kommande förordningar eller ändringar av gällande förordningar kan det krävas att också andra uppgifter än de som förtecknats i 1 mom. skall registreras.

16 §. Registrets offentlighet och utlämnande av uppgifter ur registret. Enligt den föreslagna paragrafen är uppgifterna i stödrättighetsregistret offentliga. Sekretessbelagda är emellertid de uppgifter som med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) eller någon annan lag är belagda med sekretess. Enligt paragrafen tillämpas därmed bestämmelserna i offentlighetslagen och personuppgiftslagen på offentliga och sekretessbelagda uppgifter samt på utlämnandet av uppgifter.

17 §. Rättelse av registeruppgifter. Bestämmelserna i 29 § i personuppgiftslagen tillämpas då oriktiga, onödiga, bristfälliga eller föråldrade uppgifter i registret rättas, utplånas och kompletteras. En oriktig uppgift skall antecknas som riktig och får sparas i fem års tid från det att felet upptäcktes om det är behövligt för att trygga den registrerades, registeransvariges eller någon annan parts rättigheter. En dylik uppgift får dock användas endast i syfte att trygga dessa rättigheter. Om Europeiska gemenskapens bestämmelser emellertid förutsätter att uppgifterna skall sparas en längre tid än fem år skall dylika bestämmelser följas i tillämpliga delar.

18 §. Förvaring av uppgifter. Uppgifterna förvaras i registret under så lång tid som förutsätts i Europeiska gemenskapens bestämmelser eller så länge det är nödvändigt att använda dem inom förvaltningen. Ett flertal av Europeiska gemenskapens bestämmelser om övervakning och uppföljning förutsätter att uppgifterna skall gå att följa upp under en mycket lång tid tillbaka.

5 kap. Särskilda bestämmelser

19 §. Närmare bestämmelser. I Europeiska gemenskapens förordningar har i allmänhet överlåtits på medlemsstaterna att bestämma bland annat vilka nationella förfaringssätt som skall iaktas när EG-förordningarna verkställs och hur de åtgärder som avses i förordningarna annars skall vidtas i praktiken. I den föreslagna lagen har avsikten varit att ta med alla de bestämmelser som hör till riksdagens lagstiftningsmakt. Avsikten är att andra behövliga bestämmelser skall utfärdas genom förordningar av statsrådet och att

jord- och skogsbruksministeriet skall meddela närmare föreskrifter om de praktiska åtgärderna. Ministeriets förordningar utfärdas med stöd av bemyndigandet i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994). I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att statsrådet vid behov skall kunna utfärda bestämmelser som är noggrannare än lagen när det gäller administrationen av stödrättighetsregistret samt genomförandet av systemet med jordbruksrådgivning.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om övriga omständigheter som enligt Europeiska gemenskapens förordningar omfattas av den nationella beslutanderätten. I fråga om dem skall statsrådet ha rätt att utfärda bestämmelser som preciserar lagen. Eftersom Europeiska gemenskapens förordningar, i synnerhet de som gäller systemet med samlat gårdsstöd, ändras mycket ofta är det redan i lagstiftningskedet omöjligt att ha exakt vetskap om alla de omständigheter som omfattas av medlemsstatens beslutanderätt och om vilka det skall utfärdas nationella bestämmelser i medlemsstaten.

Till exempel då stödrättigheter beviljas och fastställs kan det förekomma situationer då flera personer gemensamt bedriver jordbruksverksamhet men inte förmår uppgöra en enhällig stödansökan. I synnerhet när det gäller tilläggsdelar kan problem uppstå i dylika fall. Dessa och andra liknande situationer kan ännu inte förutses i tillräckligt hög grad, varför ett lämpligt flexibelt bemyndigande för reglering av situationerna anses vara av nöden.

Då redan beviljade stödrättigheter i slutändan av en lång överföringskedja skall återkrävas med stöd av den artikel 73 a som fogats till kommissionens förordning I, och då stöd som redan tidigare beviljats på grundval av dessa stödrättigheter skall minskas, kan det också uppstå problem för vilka det i detta skede saknas tillräckligt med information för att utfärda detaljerade och exakt avgränsade bemyndiganden. Då dessa situationer konkretiseras kan det eventuellt behövas en bestämmelse som statsrådet utfärdar på förordningsnivå för reglering av situationerna.

I artikel 18.4 i kommissionens förordning II bestäms om långvariga arrendeavtal och de artiklar som tillämpas på dem. Ett nationellt

genomförande av punkten kan kräva att bestämda datum fastställs och ändras senare. Också i fråga om denna punkt är det av vikt att det finns nödvändiga bemyndiganden för statsrådet.

Det kommer eventuellt också att uppstå situationer där åtgärder med betydande rättsverkningar direkt riktas mot en stödrättighet genom förordning av kommissionen medan vidtagandet av åtgärderna skall föreskrivas nationellt.

20 §. Ikraftträdande. I 1 mom. föreslås bestämmelser om lagens ikraftträdande. Det är ändamålsenligt att lagen träder i kraft så snart som möjligt, gärna den 1 juli 2005, så att det finns tillräckligt med tid att vidta alla åtgärder som behövs för det nya systemet med samlat gårdsstöd innan systemet tas i bruk år 2006.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

I ett flertal paragrafer i lagförslaget ges statsrådet rätt att utfärda närmare bestämmelser. Sådana bemyndiganden ingår i de föreslagna 3—7, 9, 11 och 18 §. Det gäller i huvudsak omständigheter som det i förordningen om gårdsstöd samt i kommissionens förordningar I och II överlåtits på medlemsstaten att besluta om och för vilkas del medlemsstaten kan utfärda detaljerade bestämmelser om det praktiska genomförandet av systemet med samlat gårdsstöd. De föreslagna bestämmelserna har beskrivits närmare i detaljmotiveringen för var och en paragraf.

3. Ikraftträdande

På grund av de åtgärder som behövs för verkställigheten av systemet föreslås lagen träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst, gärna senast den 1 juli 2005. Avsikten är att systemet med samlat gårdsstöd tas i bruk vid ingången av år 2006 och innan detta är det nödvändigt att genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser som preciserar lagen. Att ge

anvisningar och rådgivning om systemet samt att få datasystemen i sådant skick att de kan användas tar dessutom tid i anspråk och dessa frågor måste ordnas innan systemet tas i bruk.

4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Det är fråga om ett sakkomplex som gäller området för EG:s gemensamma jordbrukspolitik och som gemenskapen har exklusiv bestämmanderätt över. Bestämmelser om jordbrukspolitiken utfärdas genom gemensamt fastställda författningar, i detta fall de ovan nämnda förordningarna av rådet och kommissionen, vilka direkt förpliktar medlemsstaterna och kan tillämpas direkt som sådana i Europeiska unionen.

När det gäller reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken har dock ett antal valfria detaljer som sammantaget bildar den så kallade stödmodellen överlåtits till den nationella lagstiftningen. Inom de gränser som gemenskapen slagit fast får medlemsstaterna också besluta om tidpunkten för reformens ikraftträdande. Totalt sett är valet av stödmodell en fråga som med tanke på jordbrukets olika produktionsinriktningar och därmed också för de enskilda jordbrukarna kan innebära förändringar i grunderna för deras rättigheter och skyldigheter. I princip förefaller lagen om verkställighet av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik ge synnerligen vidsträckta befogenheter att föreskriva om enskilda frågor genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Allmänt taget utgör ändå valet av stödmodell och beslutet om jordbruksreformens ikraftträdande tillsammans en så betydande helhet att det är motiverat att föreskriva om dem på lagnivå. På ovan nämnda grunder anser regeringen det vara önskvärt att riksdagens grundlagsutskott skulle ombedjas yttra sig om förslaget.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning

Vid verkställigheten av reformen av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik i fråga om systemet med samlat gårdsstöd tillämpas denna lag till den del det inte bestäms särskilt därom i Europeiska gemenskapens rättsakter eller lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994).

Denna lag tillämpas vid administrationen av stödrättighetsregistret till den del det inte bestäms särskilt därom i lagen om landsbygdsnäringsregistret (1515/1994).

1673/2000, (EEG) nr 2358/71 och (EG) nr 2529/2001, nedan *förordningen om gårdsstöd*,

2) *blandmodell* en sådan stödmödel inom jordbruksreformen där gårdsstödet betalas som en kombination av enhetligt stöd och gårdsspecifikt stöd,

3) *mjölkbidrag* ett mjölkbidrag enligt artikel 95 i förordningen om gårdsstöd,

4) *tjurbidrag* och bidrag för stutar ett särskilt bidrag enligt artikel 123 i förordningen om gårdsstöd,

5) *trädesrättighet* en hektarspecifik stödrättighet som beviljas jordbrukare i enlighet med artiklarna 53 och 63.2 i förordningen om gårdsstöd, och

6) *specialstödrättighet* en rättighet enligt artiklarna 47 och 48 i förordningen om gårdsstöd.

2 kap.

Verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd

3 §

Blandmodell och verkställighetsform

Systemet med samlat gårdsstöd tas i bruk den 1 januari 2006 och systemet för jordbruksrådgivning den 1 januari 2007.

I blandmodellen består en stödrättighet av en enhetlig stöddel och en eventuell gårdsspecifik tilläggsdel utöver vilka trädesrättigheter och specialstödrättigheter kan fastställas. I situationer som föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet kan stödrättig-

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *system med samlat gårdsstöd* ett stödsystem enligt avdelning III i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare och om ändring av förordningarna (EEG) nr 2019/93, (EG) nr 1452/2001, (EG) nr 1453/2001, (EG) nr 1454/2001, (EG) nr 1868/94, (EG) nr 1251/1999, (EG) nr 1254/1999, (EG) nr

heterna omfatta en rättighet enligt artikel 60 i förordningen om gårdsstöd. Den gårdsspecifika tilläggsdelen fastställs för gårdsbruksenheter som har fått tjobidrag och bidrag för stutar under referensperioden 2000—2002, gårdsbruksenheter som har fått stöd för stärkelsepotatis under referensperioden 2000—2002, gårdsbruksenheter som har rätt till mjölkbidrag den 31 mars 2006 samt gårdsbruksenheter som är berättigade till en gårdsspecifik tilläggsdel ur den nationella reserven. Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om verkställigheten av reformen samt om tidpunkten för verkställigheten.

I den gårdsspecifika tilläggsdelen inkluderas 100 procent av mjölkbidraget, 30 procent av tjobidraget och bidraget för stutar samt 40 procent av det stöd som inte är kopplat till produktionen av stärkelsepotatis. Tilläggsdelarna förblir oförändrade åren 2006—2010. Åren 2011—2013 är beloppet av tilläggsdelarna 70 procent och åren 2014 och 2015 är beläget 35 procent av den ursprungliga nivån. Från och med år 2016 betalas inga tilläggsdelar. Närmare bestämmelser om övergångsperioden, den gradvisa minskningen av tilläggsdelarna och specialstödrättigheterna samt om en motsvarande höjning av det enhetliga stödet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

De belopp som är resultatet av mjölkbidrag och dess tilläggsbidrag enligt artikel 62 i förordningen om gårdsstöd skall i sin helhet ingå i systemet med samlat gårdsstöd från ingången av 2006.

Bestämmelser om stödformer enligt artiklarna 67—70 i förordningen om gårdsstöd, grunder för beviljande av stöd, stödbelopp, nivåer på enhetsstöden samt andra villkor för stöden i fråga utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Tak, stödregioner och referensbelopp

Det nationella taket delas upp mellan stödregionerna i enlighet med det stödbelopp som beräknats på grundval av den produktion som har berättigat till EU:s inkomststöd åren 2000—2002. För mjölkens del ligger den in-

dividuell referenskvantiteten för mjölk den 31 mars 2006 till grund för fastställandet.

Det enhetliga stödet fastställs för de stödberättigande hektar i regionen i fråga som jordbrukarna uppger i ansökan om stödrättigheter år 2006.

Genom förordning av statsrådet bestäms om regionala tak, beloppet av regionalt enhetligt stöd och stödregioner enligt artikel 58 i förordningen om gårdsstöd.

Genom förordning av statsrådet fastställs beräkningsgrunderna för de referensbelopp som avses i förordningen om gårdsstöd och i kommissionens förordning (EG) nr 795/2004 om tillämpningsföreskrifter för det system med samlat gårdsstöd som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare, nedan *kommissionens förordning II*.

5 §

Nationell reserv

Den nationella reserven administreras på nationell nivå.

För att upprätta en nationell reserv används en sådan procentandel av det nationella taket som fastställs genom förordning av statsrådet. Också efter fastställandet av stödrättigheterna skall linjära minskningar av dem genomföras i enlighet med artikel 42.7 i förordningen om gårdsstöd, om den nationella reserven inte är tillräcklig för att bevilja stödrättigheter och referensbelopp för att omfatta de fall som avses i artikel 42.3 och 42.4 i förordningen om gårdsstöd. Genom förordning av statsrådet kan bestämmelser som preciserar förordningen om gårdsstöd och kommissionens förordning II utfärdas om minskning av stödrättigheternas värde när den nationella reserven inte är tillräcklig.

Stödrättigheter kan vid behov skäras ned i enlighet med artiklarna 42.9 och 46.3 i förordningen om gårdsstöd och artiklarna 9, 10, 44 och 45 i kommissionens förordning II. Bestämmelser om nedskärningar av stödrättigheter enligt dessa artiklar utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Permanenta betesmarker

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser som preciserar förordningen om gårdsstöd samt kommissionens förordning I och II när det gäller skyldigheten att bibehålla permanent betesmark samt grunderna för gårdsspecifika omställningsförbud, grunderna för beviljande av förhandstillstånd, grunderna för skyldigheter att återställa mark till permanent betesmark samt andra motsvarande omständigheter i anslutning till permanenta betesmarker på gårdsnivå enligt artikel 4 i kommissionens förordning (EG) nr 796/2004 om närmare föreskrifter för tillämpningen av de tvärvillkor, den modulering och det integrerade administrations- och kontrollsystem som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare, nedan *kommissionens förordning I*.

7 §

Övervakning av föreskrivna verksamhetskrav

Arbetskrafts- och näringscentralen övervakar efterlevnaden av naturvårdslagen (1096/1996) och jaktlagen (615/1993) till den del övervakningen gäller iakttagandet av föreskrivna verksamhetskrav enligt artikel 4 i förordningen om gårdsstöd. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om hur iakttagandet av föreskrivna verksamhetskrav enligt förordningen om gårdsstöd skall övervakas.

3 kap.

Stödrättigheter och trädesrättigheter

8 §

Beviljande och fastställande av stödrättigheter

Jordbrukare kan beviljas stödrättigheter om de vid tidpunkten för ansökan om stödrättig-

heter genom ett förfarande som föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet visar att de är jordbrukare i den bemärkelse som avses i artikel 2 punkt a i förordningen om gårdsstöd och om de uppger stödberättigande hektar i ansökan det första verkställighetsåret. Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om tidpunkten för innehav av åker samt utfärdas bestämmelser som preciserar förordningen om gårdsstöd och kommissionens förordning I och II när det gäller villkoren för stödberättigande.

En jordbrukare som anholder om fastställande av stödrättigheter skall ha minst 0,3 hektar jordbruksmark på sin gårdsbruksenhet. I fråga om specialstödrättigheter fastställs ingen minimiareal.

Antalet stödberättigande hektar och övrigt antal hektar som avses i rådets och kommissionens förordningar kan fastställas genom förordning av statsrådet.

Den nationella reserven används för att fastställa referensbelopp för jordbrukare som befinner sig i en särskild situation som fastställs av kommissionen enligt artikel 42.4 i förordningen om gårdsstöd. Den nationella reserven kan dessutom användas för att bevilja referensbelopp för jordbrukare som har inlett sin jordbruksverksamhet efter den 31 december 2002, eller under 2002, om de inte har fått något direktstöd under det året. Referensbelopp kan också fastställas för jordbrukare i de områden som omfattas av omstrukturings- eller utvecklingsprogram som rör någon av formerna för offentlig intervention i syfte att undvika nedläggning av jordbruksmark eller i syfte att uppväga specifika nackdelar för jordbrukare i de områdena. Genom förordning av statsrådet kan utfärdas bestämmelser som preciserar förordningen om gårdsstöd och kommissionens förordning II i fråga om användningen av den nationella reserven.

Genom förordning av statsrådet kan i de fall som avses i artikel 42.3 och 42.5 i förordningen om gårdsstöd och i kapitel 3 avsnitt 3 i kommissionens förordning II bestämmas om grunderna för det antal rättigheter som tilldelas jordbrukare och för en ökning av enhetsvärdet.

Genom förordning av statsrådet fastställs ett regionalt genomsnitt på basis av värdet av de stödrättigheter som beviljats jordbrukarna

i den aktuella regionen samt bestäms om tidpunkten för när det regionala genomsnittet skall fastställas.

9 §

Innehav av odlingsskiften

I fråga om den tio månader långa period som avses i artikel 44.3 i förordningen om gårdsstöd kan jordbrukaren årligen välja att perioden skall börja tidigast den 1 februari och senast den 30 april.

10 §

Användning och överföringar av stödrättigheter

En jordbrukare som förfogar över specialstödrättigheter kan avvika från skyldigheten att tillhandahålla ett sådant antal stödberättigande hektar som motsvarar antalet rättigheter förutsatt att han eller hon bibehåller åtminstone 50 procent av den jordbruksverksamhet som bedrevs under referensperioden, uttryckt i djurenheter. Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för hur regeln om 50 procent skall utformas.

Bestämmelser om handelsregionerna för stödrättigheter utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den som överför stödrättigheter skall underrätta den behöriga Arbetskrafts- och näringscentralen om att överföring har skett inom en tidsfrist som fastställs genom förordning av statsrådet. Vidare kan genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser som preciserar förordningen om gårdsstöd och kommissionens förordning II när det gäller villkoren för överföring av stödrättigheter.

Arbetskrafts- och näringscentralen har i situationer enligt artikel 73 a i kommissionens förordning I rätt att vidta åtgärder för återlämnande av stödrättigheter. Bestämmelser om förfarandet vid återlämnande av stödrättigheter kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Då en jordbrukare utan vederlag överlåter till arrendegivaren en stödrättighet som har fastställts på grundval av stödberättigande

jordbruksmark som arrenderats av jordbrukaren, skall överlåtelsen inte betraktas som gåva enligt lagen om skatt på arv och gåva (378/1940) om stödrättigheten överläts vid utgången av en arrendeperiod som är i kraft den 28 april 2006, dock så att överlåtelsen sker senast den 31 december 2016.

11 §

Situationer som gäller generationsväxlingar

Som förskott på arv betraktas, utöver vad som föreskrivs i 6 kap. 1 § 1 mom. i ärvdabalken (40/1965), vid tillämpning av artikel 33.1 b och artikel 43.1 första stycket i förordningen om gårdsstöd även ett år 2003 eller senare genomfört

1) köp av en gårdsbruksenhet eller en del av den för vars finansiering har beviljats bidrag, lån eller vardera inom startstödet till unga jordbrukare,

2) köp av en gårdsbruksenhet där köparen är säljarens arvinge i rätt nedstigande led, syster eller bror eller arvinge till dem i rätt nedstigande led, fosterbarn eller make till de ovan nämnda förutsatt att köpesumman är uppenbart lägre än vad den annars skulle ha varit vid motsvarande köp om inget ovan avsett förhållande mellan köpare och säljare hade existerat, samt

3) köp av en del av en gårdsbruksenhet som görs i enlighet med 25 kap. 1 b § 3 mom. i ärvdabalken.

12 §

Trädesrättigheter

Genom förordning av statsrådet fastställs regionala procentsatser som anger trädeskyldigheten samt vid behov villkor enligt vilka producenter kan ges rätt att så utsäde från och med den 15 juli för skörd under följande år.

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om åtgärder enligt artikel 54.5 i förordningen om gårdsstöd för att förhindra en betydande ökning av den totala jordbruksareal som berättigar till trädesrättigheter.

Av kostnaden för anläggning av fleråriga grödor avsedda för produktion av biomassa på mark som tagits ur produktion kan som

nationellt stöd vid behov betalas en andel som fastställs genom förordning av statsrådet. Andelen kan dock vara högst 50 procent.

4 kap.

Stödrättighetsregister

13 §

Inrättande av ett register

För inrättandet av ett stödrättighetsregister kan uppgifterna i landsbygdsnäringsregistret användas. Anteckning i stödrättighetsregistret är avgiftsfri.

14 §

Registeransvarig, användare och ändamål

Jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral ansvarar för förandet av stödrättighetsregistret. Jord- och skogsbruksministeriet, jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral, arbeidskrafts- och näringscentralernas landsbygdsavdelningar samt kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter har rätt att använda stödrättighetsregistret vid kontroll av stödrättigheter och vid dubbelkontroller i överensstämmelse med artikel 21 i förordningen om gårdsstöd samt vid annan administration av stödrättigheter som förutsätts i förordningen om gårdsstöd.

15 §

Uppgifter som införs i registret

I registret kan följande uppgifter föras in:

- 1) gårdsbruksenhetens identifikationsuppgifter,
- 2) stödrättighetens innehavare och ägare, kontaktuppgifter, personbeteckning eller företagets identifikationsuppgifter,
- 3) typ av stödrättighet och stödrättighetens värde,
- 4) datum för fastställande av stödrättigheten,
- 5) datum för senaste användning av stödrättigheten,

- 6) ändring i besittningen av stödrättigheten,
- 7) nedskärning av stödrättigheter till reserven och tilldelning ur reserven,
- 8) stödrättighetens ursprung, samt
- 9) regionala restriktioner.

Också andra uppgifter kan införas i registret om Europeiska gemenskapens bestämmelser förutsätter det och om uppgifterna är nödvändiga med tanke på administrationen av stödrättighetsregistret.

16 §

Registrets offentlighet och utlämnande av uppgifter ur registret

På offentligheten i fråga om uppgifterna i stödrättighetsregistret, utlämnandet av uppgifter och de avgifter som tas ut för utlämnandet tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (629/1999) och för personuppgifternas del i tillämpliga delar personuppgiftslagen (523/1999).

17 §

Rättelse av registeruppgifter

Bestämmelserna i 29 § i personuppgiftslagen tillämpas då oriktiga, onödiga, bristfälliga eller föråldrade uppgifter i registret rättas, utplånas och kompletteras. En riktig uppgift skall antecknas som riktig och får sparas i fem års tid från det att felet upptäcktes om det är nödvändigt för att trygga den registrerade, registeransvariges eller någon annans parts rättigheter. En dylik uppgift får användas endast i syfte att trygga dessa rättigheter. Om Europeiska gemenskapens bestämmelser emellertid förutsätter att uppgifterna skall sparas en längre tid än fem år skall dessa bestämmelser följas i tillämpliga delar.

18 §

Förvaring av uppgifter

Uppgifterna förvaras i registret under så lång tid som förutsätts i Europeiska gemenskapens bestämmelser eller så länge det annars är nödvändigt att använda dem inom förvaltningen.

5 kap.
Särskilda bestämmelser

19 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om administrationen av stödrättighetsregistret samt om genomförandet av systemet med jordbruksrådgivning.

Genom förordning av statsrådet kan vid

behov närmare bestämmelser än denna lag utfärdas också om andra omständigheter som enligt Europeiska gemenskapens förordningar skall avgöras av en medlemsstat.

20 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 18 mars 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Juha Korkeaoja*